

Кіровоградська обласна
бібліотека ім. М. М. Крушельницької
Лас. 15

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Молодий Кіровоград

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ

Виходить з 5 грудня
1939 року

№ 21 (4100).

СУБОТА

26

ТРАВНЯ
1990 р.

Ціна 8 коп.

«ПРОСТИ МЕНЕ, ПРАПРАДІДЕ- КОЗАЧЕ...»

ПОДІЯ

«...Маючи такого поета, як Шевченко, українська культура не потребує ніякої «популярності», — такими словами починається стаття Сергія Білокона «Українство — незужитий резерв світової культури». Ці слова знову й знову приходять на думку, щойно звертаємося до життя й творчості Кобзаря України.

22 травня — день повернення праху Т. Г. Шевченка на рідну землю, до якої він так прагнув за життя; та вийшло так, що шлях його сюди проліг через безсмертя... Обласний День поезії уже вдруге було приурочено до цієї дати — 129-ї річниці переполовання великого сина українського народу на Чернечій горі в Каневі. Біля пам'ятника Т. Г. Шевченкові в Кіровограді відбувся традиційний для Дня поезії заключний турнір поетів, якому передували численні творчі звіти літераторів Кіровоградщини в школах, на підприємствах, в установах і колгоспах. Під час турніру прозвучали вірші Є. Желєзнякова, П. Довбенка, Д. Танського, А. Куманського та інших.

Одразу по тому почався присвячений Кобзареві мітинг, організований міською організацією народного Руху України за перебудову спільно з правлінням обласної організації Товариства української мови імені Т. Г. Шевченка. Відкрив і вів мітинг голова координаційної ради міської організації Руху Василь Бондар. Він коротко розповів про обставини повернення на Україну праху Шевченка, не проминувши нагадати, як саме свято це і ті, хто його відзначає, у роки застою піддавалися остракізму. Про нинішні проблеми й перспективи Товариства української мови говорив голова обласної організації ТУМ, письменник, доцент Кіровоградського педінституту Григорій Ключек. Він наголосив на значенні поета як будителя національної свідомості, родоначальника відродження українського народу. Як і слід було чекати, учасники мітингу не могли не відгукнутися на перебіг сесії Верховної Ради УРСР, яка проходить у Києві. У зв'язку з цим робітник Семен Сорока висловив незгоду з діями «мовчазної більшості», пов'язавши у своєму виступі громадянську мужність депутатів «демократичного блоку» із тим, як жив і діяв Т. Г. Шевченко, бажаючи добра власному народові.

(Закінчення на 2-й стор.).

УВАГА!

Завтра, 27 травня, в приміщенні обласної бібліотеки для юнацтва імені О. Бойченка (ріг вулиць Леніна і Декабристів) відбудеться чергове заняття міської молодіжної літстудії «Січач».

Початок заняття — о 14 годині.

«ПРОСТИ МЕНЕ, ПРАПРАДІДЕ-КОЗАЧЕ...»

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.)

Від правління Української Духовної Республіки на мітинг виступив його член, учитель із Кіровоградського району Анатолій Гандрабуров. Він закликав до об'єднання зусиль задля збереження й зміцнення громадянського миру, до духовного єднання на ґрунті неперехідних цінностей.

Прости мене, прапрадіде-козаچه,
Прости мене, мій споконвічний краю,
За те, що на російській мові плачу
Об тім, що мови рідної не знаю! —
це строфа з вірша російськомовного поета-чорнобильця В. Шовкошнітного, якого прочитала молода журналістка С. Бондар. На мітингу взагалі звучало немало віршів, присвячених Т. Г. Шевченкові, проблемам культурного відродження, осмисленню місця й ролі Кобзаря в ньому. Цього торкнулися й викладач педінституту Сергій Запорожан, гостя з Києва Клара Окунькова, журналісти В. Погрібний, П. Селецький та інші. Ансамбль бандуристок музичного училища під керівництвом Ніни Ліперт виконав українські пісні, в тому

числі й улюблену пісню Тараса Шевченка — «Закувала зозуленька...».

Присутні на мітингу підтримали думку направити на адресу Верховних Рад УРСР та СРСР телеграми. В них — висловити здивування й обурення з приводу позиції кіровоградської депутації на сесії Верховної Ради УРСР з приводу заяви депутатів із Луганської області щодо символіки, а також на підтримку звернення ТУМ від 12 травня ц. р. до Верховної Ради СРСР не надавати чинності на території УРСР законів «О языках народов СССР».

Учасники мітингу рушили по його закінченню до пам'ятника М. Л. Кропивницькому, де відбулося покладання квітів; потім усі взяли участь у торжествах з нагоди 150-ї річниці від дня народження М. Л. Кропивницького. А після концерту чимало людей знову повернулося до пам'ятника Т. Г. Шевченкові, щоб ушанувати його пам'ять при свічках.

Наш кор.

На знімку: миттєвості відзначення в Кіровограді 129-ї річниці повернення Т. Г. Шевченка на Україну. Фото В. ГРИБА.

Щоб пам'ятати мить чудову...

У травні цього року виповнилося 170 років від часу прибуття на Україну великого російського письменника О. С. Пушкіна.

Спадщина Пушкіна — важлива частина духовного надбання всього людства, одна з вершин світової культури. Задля наближення учнівської молоді до витоків духовної культури народу було проведено і Обласне дитяче свято пушкінської поезії, заключний тур якого відбудеться в м. Одесі.

Підготовка до свята почалася в лютому 1990 року. Відбулися шкільні, районні, обласні конкурси. Високу виконавську майстерність показали учні Гайворонського, Олександрівського, Олександрівського, Ульяновського, Голованівського, Новоархангельського, Новоукоїнського, Вільшанського районів. Учасники мали майже рівні можливості. Та переможцями визнані кращі з кращих. Це театральний колектив обласного Будинку піонерів та школярів імені В. І. Леніна, учениця 10 класу Капітанівської СШ Новомиргородського району Баченко Ольга, учениця 10 класу Ульяновської СШ № 2 Удалова Оксана. Вони і мають представляти нашу область на І Республіканському дитячому святі пушкінської поезії в м. Одесі.

Хочеться поділитися деякими спостереженнями.

Скільки ми говоримо про систему у проведенні позакласної роботи в школі, а «віз і нині там». По-перше, вражало невміння багатьох учнів виразно читати, відчувати зміст твору. Сумно, але ні в одній із літературно-музичних композицій не використано краєзнавчі матеріали, як і в рефератах, літературних творах, малюнках. На жаль, ніхто не спробував хоча б нагадати і про рік Чайковського, і про зв'язок такого місця, як Кам'янка з долею цих двох великих митців. І тому не

відчувалося моменту пошуку, творчості, дослідження. Також вражала обмеженість репертуару... «Цигани», «Листи Тетяні...», «Я пам'ятаю мить чудову...».

Хоча жорі й побачило майже в кожному районі «Золоту рибу» О. С. Пушкіна, все ж було зачароване грою учнів 1-5 класу СШ № 24 м. Кіровограда. А як би хотілося, щоб таке юне обдарування як Ольга Баченко (Капітанівська СШ Новомиргородського району) змогла й надалі розвивати свої здібності. Що вони неабиякі, засвідчило виконання нею шевченківської «Гопопі», пушкінської «Полтави». Це було позначено гармонією слова, голосу, жесту, постан. Таке можливе лише тоді, коли не час від часу готуються діти до виступу, а іде цілеспрямована, кропітка робота з дітьми. І, мабуть, не варто нарікати, що в тому чи іншому районі немає талантів, вони є, тільки потрібно їх відкривати, розвивати. Саме про таку роботу спільно з учителями, батьками може йти мова в Гайворонській СШ № 5, де учні шийють прекрасні сценічні костюми з батьками, де вчителі на сцені поряд з дітьми.

Те ж саме справедливо і для театральних колективів СШ № 8, який засвідчив високу сценічну культуру (на жаль, вони з якихось причин не взяли участь в обласному конкурсі). Постійна робота із своїми вихованцями, особлива увага виховачів до цього аспекту виховання примушує не давніх психиків школи проявляти себе особистостями.

Отож і Республіканське дитяче свято пушкінської поезії стартувало. Хотілось би, щоб воно стало традиційним в наших школах, щоб високе слово О. С. Пушкіна лунало завжди поруч із поезією Т. Г. Шевченка, Лесі Українки, І. Я. Франка.

Л. БОСА,
методист кабінету російської мови і літератури обласного інституту вдосконалення вчителів.

ПРО ІДЕОЛОГІЮ ТА ПАРТІЮ

Минулого тижня відбулося засідання молодіжного дискусійного політклубу, де жваво обговорювалися проекти Статуту і Програми ЛКСМ України. Молодь відгукнулася своїми думками, пропозиціями; на зустрічі простежувалося бажання присутніх перетворити комсомол нашої республіки в молодіжну партію.

Яку?

Про це теж йшла мова. От, приміром, Анатолій Стоян (не перебільшу, коли назву його постійним другом «МК» як дописувача; його матеріали і оцей, сьогоднішній, це засвідчує) наголошував на ідеологічних принципах. Віктор Грозовий, вчитель, дещо торкнувся питань молодіжної преси.

Ю. ЯРОВИЙ.

Спочатку зазначу, що дискусійний політклуб молоді є найкращою формою у з'ясуванні позицій делегатів з'їзду, комсомольських активістів напередодні з'їзду комсомолу України, оскільки він не обмежує учасників дискусії певними рамками, дозволяє плюралізм думок.

Розмова йшла навколо основоположних документів — проекту Програми і Статуту ЛКСМ України. Домінуючими були виступи навколо блоку питань, пов'язаних з ідеологічними аспектами комсомолу та взаємостосунками комсомолу і Комуністичної партії. Думаю, що і на з'їзді вони викликатимуть гарячі дебати. Тепер трохи детальніше саме про ці два питання.

Перше. На мою думку, за багатьма пропозиціями фактично простежується відмова від комуністичної орієнтації спілки. Молодій людині сьогодні, звичайно,

непросто судити про значення й цінності марксистсько-ленінської теорії. Багато із ідей, які лежать в основі концепції соціалізму, не були освоєні, роками свідомо перекручувались і замовчувались, сприймалися однобічно, залишалися нереалізованими. В той же час з'явилися наміри нав'язати молоді думку про безперспективність марксистсько-ленінського вчення.

На мою думку, одним із головних завдань комсомолу повинна стати робота з пропаганди й роз'яснення серед юнаків і дівчат комуністичної ідеології, допомогу в її розумінні. На це можна буде спрямувати і систему комсомольського політнавчання, її ядро — дискусійні політклуби.

Вивчення марксистсько-ленінської спадщини допоможе глибше зрозуміти істинні соціалістичні цінності, ліквідувати те, що фальсифікує, спотворює революційну теорію й суть соціалізму. Тільки в такому випадку ми зможемо заглянути в майбутнє й окреслити основні параметри, головні риси того демократичного, гуманного соціалізму, до якого йде радянське суспільство через перебудову. У вирішенні цього завдання нам необхідна конкретна допомога КПРС.

Друге. Перебудова взаємостосунків партії з комсомолом, повернення до ленінських принципів, на мій погляд, — найважливіший аспект оновлення партії.

Якщо два-три роки тому поповнення партії молоддю складало 70 і більше процентів, то в даний час — менше половини. Партії потрібно боротися за молоді, не дивитися з боку на перебудову комсомолу, а допомагати його оновленню, причому не тільки в теоретичному плані, але і в організаційному, фінансовому, підтримати у практичній роботі.

У протилежному випадку, ініціативу на себе візьмуть

НАЗУСТРІЧ XXVI З'ІЗДУ ЛКСМ УКРАЇНИ

інші політичні партії, які поділять комсомол між собою.

Я переконаний, що ми потребуємо КПРС не менше, ніж вона потребує нас. Відмовитися від такого союзника і від консолідує нашу організацію ідей соціально-економічної рівності, вільного розвитку особистості, народного самоуправління — значить перетворитися в аморфний рух, приречений на розпад. Якщо йти по шляху повної деідеологізації, то ми можемо лишити нашу молоді організацію соціалістичної спрямованості і, безумовно, на протязі цього, політичний вакуум, який виникне, буде обов'язково заповнений іншими силами.

Я за те, щоб комсомол залишався на позиціях марксизму — вчення не лише про класову боротьбу, але й про продукту гуманістичної думки людства.

Одним із важливих підсумків проведеного дискусійного клубу стали пропозиції, спрямовані на підготовку до XXVI з'їзду комсомолу України. Зокрема, зараз ініціативна група працює над розробкою свого варіанту проекту Статуту, резолюції з'їзду. Під час роботи комсомольського форуму в об'єкті комсомолу буде функціонувати інформаційний центр, який доводитиме до комітетів комсомолу, молоді, всіх бажаною вісті про основні події, які відбуватимуться на ньому.

Делегація від нашої області вирушає на з'їзд 8 червня. Хочеться звернутися до читачів з проханням подати свої пропозиції, накази делегатам в об'єкт комсомолу, редакцію газети «Молодий комунар».

А. СТОЯН,
зав. відділом ідеології і культури обкому комсомолу.

КІРОВОГРАДСЬКИЙ ТЕХНІКУМ МЕХАНІЗАЦІЇ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

ОГОЛОШУЄ ПРИЙОМ УЧНІВ

на 1990—1991
навчальний рік

на денне навчання
на базі восьмирічної та середньої школи
на спеціальності:
механізація сільського господарства із спеціалізаціями —
експлуатація машинно-тракторного парку в рослинництві,
експлуатація машин і обладнання у тваринництві,
ремонт сільськогосподарської техніки;
бухгалтер.

із спеціалізацією бухгалтерський облік і аналіз господарської діяльності в системі агропромислового комплексу.

На базі восьмирічної школи вступники складають екзамени — з математики (усно), української або російської мови (диктант); на базі середньої школи — з математики (усно), української або російської мови та літератури (типр).

Відмінники навчання зараховуються без вступних екзаменів у межах 60 процентів від плану прийому.

На відділення механізації сільського господарства (тільки на базі середньої школи) особи, що закінчили середню школу на «4» і «5», зараховуються без вступних екзаменів на підставі конкурсу документів та співбесіди.

Строк навчання:

на відділенні механізації сільського господарства на базі восьмирічної школи — 3 роки 10 місяців,

на базі середньої школи — 2 роки 8 місяців;

на відділенні бухгалтерського обліку і аналізу господарської діяльності — на базі восьмирічної школи — 2 роки 10 місяців; на базі середньої школи — 1 рік 10 місяців.

Заяви приймаються:

на базі восьмирічної школи — з 1 червня по 31 липня, на базі середньої школи — з 1 червня по 13 серпня.

До заяви слід додати такі документи: свідоцтво (атестат) про освіту (оригінал), довідку про стан здоров'я (форма № 086-У), 6 фотокартки 3х4 см, виписку

ку з трудової книжки або книжки колгоспника (для осіб, що мають стаж працетичної роботи).

Свідоцтво про народження, паспорт, військовий квиток (приписне свідоцтво) пред'являються особисто.

Вступні екзамени — з 16 липня.

Переважа при зарахуванні згідно з правилами прийому надається жителю сільської місцевості, а також учням, які мають направлення на навчання, або за цільовим договором з сільськогосподарським підприємством.

Початок занять — 1 вересня.

Всі учні нового прийому забезпечуються гуртожитком.

Адреса: 316028, м. Кіровоград, вул. Волкова, 11.

Грати тролейбусами №№ 3, 3-а, 5, 7 до зупинки «Інститут» або автобусами №№ 107, 106, 112, 119, 135 до зупинки «Вул. Маршала Конєва».

Телефони: 3-43-91, 3-43-84.

Приймальна комісія.

МЕНЕДЖМЕНТ У ДАНИЙ МОМЕНТ

Менеджеризм — сучасна буржуазна теорія управління капіталістичним виробництвом, яка намагається поєднати організаційно-технічні функції управління з ідеологічним захистом капіталістичного ладу, коли нібито влада капіталістів змінюється владою керуючих (менеджерів), які діють в інтересах усіх верств суспільства.

(СЛОВНИК ІНШОМОВНИХ СЛІВ, КИЇВ, 1974 РІК).

Із часу видання названого словника минуло не так і багато років, але зараз як гриби після дощу виникають радянські школи менеджерів, і бажаючих потрапити туди теж більше. Проте, як показують різні анкети і тести, не всі вони чітко уявляють, чого вимагає дана професія, і тому не можуть реально оцінити

свою придатність для неї. А на кіровоградському ВО «Друкмаш» дійшло й до непорозуміння.

Почалося з того, що голова ради молодих спеціалістів В. Довбня приніс до комітету комсомолу замітку з «Комсомольської правди» про одну з московських заочних шкіл менеджерів, яка за навчання брала не багато й не мало — 1200 карбованців. Секретар комсомольської організації В. Пильовий теж зацікавився справою, і в заводській багатотиражці з'явилося оголошення про конкурс для бажаючих. Їх виявилось набагато більше, ніж завод міг послати на навчання, — 13 чоловік (планувалося ж — не більше трьох). Тому вирішили провести конкурс за спеціальними анкетами і тестами. Проте, дехто з претендентів вирішив, що це бюрократичні викрутаси і вже кілька місяців не прино-

сить відповідей на них (можливо, що причина лише в небажанні, а й у складності завдань анкети, які без спеціальної підготовки не так просто розв'язати).

Тому в комітеті комсомолу вирішили, на мою думку, дуже розумно — спробувати подібну школу створити «вдома», при виробничому об'єднанні. Тим більше, що в нашому місті є спеціалісти, які можуть і згодні працювати в цьому напрямку. Вигода очевидна — тут, по-перше, можна буде отримати ази менеджменту, а при бажанні й глибші знання. А, по-друге, — стане відразу зрозуміло, кому краще вдається опанувати секретами професії, отже, кого варто посилати на подальше навчання. І така школа почне свою роботу найближчим часом. Причому відвідувати її зможуть не лише друкмашівці, а всі бажаючі.

— Так що ж таке сучасний менеджмент і чи така вже необхідність його опанування в умовах нашої економіки! — ці питання адресує випускникові однієї з московських шкіл менеджерів, начальник бюро прямих зв'язків відділу зовнішньоекономічних зв'язків об'єднання В. Малишків.

— Менеджмент, якщо говорити максимально стисло — це вміння досягти цілей організації чи установи з допомогою її працівників. І зробити це покликані люди — організатори виробництва або ж менеджери. Знайти й підготувати таких спеціалістів непросто навіть в умовах розвинутого капіталізму. Адже вони повинні бути одночасно й економістами, і психологами, й управлінням, і обов'язково — лідерами колективу, а також вміти переконува-

ти, адмініструвати, проводити наради, давати вказівки, навіть утішати. Тому створення й утримання даного інституту вимагає великих матеріальних затрат, проте там і не думають на цьому економити. Варто сказати, що на Заході менеджмент вивчають навіть стюардеси, щоб уміти «читати» обличчя в салоні, володіти обстановкою. Ось чому наших людей завжди дивує, як вони вміють так підійти, так догодити. Це — ціла наука. І за нею, на мою думку, майбутнє. Адже для того, щоб людина йшла на роботу з радістю, отримувала від праці задоволення, що є основною умовою підвищення її продуктивності, треба в першу чергу потурбуватися про те, щоб керівництво не пригнічувало підлеглого, а навпаки, допомагало повністю розкрити творчі потенції, спрямовувало на потрібну

організацію роботи, але не нав'язуючи, а вміло переконуючи у її доцільності. З цього приводу у розвинутих країнах написано масу книг. У нас перекладено лише мізерну частку їх. Проте книжки всьому не навчать. І одне із завдань наших шкіл — дати можливість людям задуматися, як вони працюють і як працювати слід. Тобто, настановити на роботу над собою. Адже кожна людина може краще від інших знати свої сильні і слабкі сторони.

— Ви вважаєте, що це можливо в умовах існуючої системи управління? Адже основна маса керівників різних рангів відучилася думати, тратити час на самоосвіту!

— Я скажу лише, що це необхідно. А якщо ми не знайдемо можливостей, то втрачимо дуже й дуже багато.

Н. ХОМИЧ.

м. Кіровоград.

«НЕХАЙ КЛЕВЕЩУТЬ» або ЗА КОРДОН — БЕЗ ВАЛЮТИ

Чи хотіли б ви побувати за кордоном за плату багатопомірнішу від «супутниківської»? У цьому вам допоможе світловодський молодіжний спортивно-туристський центр «Гермес».

Почалося все з того, що світловодську юнацьку команду зі спортивного орієнтування почали запрошувати на різноманітні міжнародні змагання. Слід дати невеличке роз'яснення: спортивне орієнтування — один із найпопулярніших видів спорту на Заході. А воно дуже близьке до так званого пригородницького туризму, який теж завойовує «за бугром» усе більше прихильників. Причин багато — наближення до природи, знайомство з її перлинами, випробування себе на витривалість, винахідливість, зрештою, на колективізм. Чому ж у нашій країні цьому приділяється так мало уваги? Все пояснюється дуже просто — неолімпійський (читай «неперспективний») вид спорту. А неперспективне у нас часто приречене на животіння.

Так от, світловодська команда, незважаючи на це, зуміла завоювати звання однієї з кращих у Союзі. Посипалися запрошення на різні змагання. А зароблені гроші, звичайно ж, сипалися до чужих кишень. Тому й виникло закономірне бажання розпоряджатися собою самостійно. А для цього в першу чергу були потрібні гроші. Їх члени команди заробляли де могли: на заводах Світловодська влітку, у місцевому лісництві, проводили господарські змагання, виготовляли карти місцевості, рекламні буклети. А зовсім недавно «Гермес» став спроможним організовувати поїздки за кордон іншим спортивним командам. Поступово налагоджується також цільовий безвалютний обмін делегаціями (вже скористалися послугами центру групи народного танцю, брейк-дансу, психологія). Так на базі команди виник однойменний молодіжний спортивно-туристський центр. Має новостворена організація й свого директора — Олександра Омелянцева, який, будучи тренером, по суті, сам створив даний центр. До речі, подібною діяльністю в СРСР займається, крім «Гермеса», єдина організація — московська фірма «Спартак», з якою світловодці підтримують тісні контакти.

Проте названі напрямки — це лише те, що вже існує. А в хлопців, крім цього, безліч планів. Велику увагу найперш приділятимуть вони виробничій діяльності — налагодженню випуску дефіцитних спортивних товарів — страхових систем для пішохідного й гірського туризму, туристських рюкзаків, а також різних вимпелів та символіки, в тому числі й національної. Приймають тут також індивідуальні замовлення на виготовлення й розробку нестандартного туристського обладнання. До послуг туристів-початківців — спеціаліст-картограф, готовий виїхати в будь-яку точку

Радянського Союзу, щоб скласти карту місцевості. Підприємствам, які бажують зробити рекламу своєї продукції у Швеції, Іспанії, Італії, Греції, ФРН та інших Східної Європи, теж радимо звертатися до «Гермеса». У планах центру — також сприяння розвитку спорту для інвалідів, поїздки таких команд за кордон. Один із малорозвинутих напрямків радянського туризму — сімейний — теж знайде місце в діяльності

«Гермеса». Тому підприємствам, організаціям, які хотіли б зробити таку приємність своїм працівникам, радимо скористатися послугами центру.

Звертайтеся до «Гермеса», коли потрібні квитки на будь-який вид транспорту, в будь-який кінець планети. Поїздки дітей за кордон організовує все той же «Гермес». Цього літа, приміром, більше трьох сотень юних поляків зможе оздоровитися в піонерських таборах Світловодського району, а також Дніпропетровської області, Кавказу. До Польщі ж поїдуть наші діти. І, звичайно ж, у першу чергу «Гермес» допомагатиме спортивним та туристським командам, особливо тим, хто займається активним пригородницьким туризмом та спелеотуризмом.

— І все-таки, чому ви взялися за таку начебто далеку від спорту роботу, та чи не буде це «відбиранням шматка хліба» у всім відомого «Супутника»? — цікавився у директора «Гермеса» О. Омелянцева.

— Всі названі напрямки не входять до його компетенції. А взялися ми за них тому, що так званий комфорттуризм збирає з кожним роком усе менше бажаючих відвідати Радянський Союз. І одна з основних причин — відсутність власне комфорту, звичного для зарубіжних гостей. Також немало важить неможливість познайомитися з усім, що їх цікавить, — таким рідний для нас стрій «узявшись за руки» їх дратує. (Пригадуєте анекдот про делегацію, яку помилково повезли не в «процвітаючий» колгосп, а у відстаючий? Красномовно промовляє за себе й реакція голови колгоспу: «Нехай клеवेशуть!» — Н. С.)

— Усе менше обмінюють валюти й нашим туристам (її в деяких країнах вистачає лише на те, щоб, перепрошую, сходити до вбиральні). І це, незважаючи на те, що радянські туристи завжди знімають найдешевші готелі, обирають найдешевші маршрути, — продовжує Олександр. — А загалом, якщо говорити про переважну більшість радянських туристів за кордоном, то тут саме поняття «туризм» втрачає свій зміст. Розповіді про пам'ятки, історію, культуру країни для них — що «пісні глухим», адже всі помисли зводяться до одного — магазинів. І їх, на жаль, можна зрозуміти. На мою думку, тут єдиний вихід — не зменшувати кількість обмінної валюти, а дати людям можливість знайти й накупитися. Тоді лише вони зможуть спокійно оглянути музеї та пам'ятки, милуватися неповторною природою наших далеких і близьких сусідів. І наш центр — один із перших кроків на цьому шляху.

Н. СЕЛЕЦЬКА.

ВІД РЕДАКЦІЇ. Якщо ви зацікавилися діяльністю центру, звертайтеся за адресою: Кіровоградська обл., м. Світловодськ, спортивно-туристський центр «Гермес». Тел. 2-45-75.

ДОПОМОЖІТЬ ЗНАЙТИ ЛЮДИНУ

21 червня 1986 року у місті Кіровограді неповнолітня Наталя Анатоліївна Біла, 1975 року народження пішла гуляти в парк і до цього часу про її долю нічого невідомо.

Товариші, можливо у когось є які-небудь відомості про дівчинку. На той час вона виглядала так: зріст 1 м. 10 см, худорлява, обличчя овальне, смагляве, лоб середній, брови прями, очі темні, ніс середній, губи тонкі, волосся пряме світло-

русьєве, зачесана назад. На лівій руці і правій нозі медичні шрами.

Подивіться уважніше на фото. Хто бачив востаннє Наташу Білу? Повідомте про це Кіровський райвідділ міліції. Телефон 3-43-41 (чергова частина); 3-41-45 (карний розшук).

Василь Тимофійович Циганов, 1925 року народження, уродженець села Ключі Березівського району, Красносільського краю, проживав у місті Кіровограді по вулиці Ліварній, 75. Ще в 1983 році 16 березня пішов з дому і до цих пір рідні і близькі нічого не знають про його долю.

Прикмети безвісти пропалою. На вигляд років 58—60. Зріст 174 см, середнього тілобудови, обличчя овальне, смагляве, зморшкувате. На лобі зліва двосантиметровий шрам. На верхній і нижній щелепах протези із білого металу. На кисті лівої руки татуювання «1925 рік».

Кіровоградці, своїми свідченнями ви можете істотно полегшити роботу карного розшуку, допомогти встановити долю людини безвісти пропалої у мирний час, під мирним небом. Просимо вашої небайдужості. Звертайтеся у відділ карного розшуку Кіровського РВВС.

**ПЕРЕБУДОВА:
ТВОЯ ПОЗИЦІЯ**

«ТОВАРИШІ КОМУНІСТИ»

Так розпочала свій лист Надія Костянтинівна Тузова, заступник секретаря партбюро з ідеології Кіровоградського будівельного технікуму. Подаючи його повністю, редакція вирішила різнобічно підійти до висвітлення питання, про що йдеться зокрема в цьому листі.

Звернувшись до комуністів своєї партійної організації і комуністів усього міста мене змусило виключення з рядів КПРС народного депутата УРСР від міста Кіровограда Віктора Івановича Шишкіна. Виключення з партії людини, яка отримала мандат від народу в складній передвиборній боротьбі, вважаю не просто несправедливістю, а безпринципністю. Адже коли ми вважаємо свою Комуністичну партію захисником інтересів народу, то як же ми можемо байдуже поставитись до обранця цього наро-

ду? Що ж стало причиною виключення з партії?

Причина, на мій погляд, така. В. І. Шишкін, як і багато інших комуністів, підтримував «Демократичну платформу», запропоновану як альтернативу групою комуністів країни з 13 республік і 102 міст.

«Демократична платформа» пропонує перегляд ідейно-теоретичних основ і організаційної структури побудови партії, які довели свою неспроможність, призвели не лише в нашій, а й у інших країнах до тоталітарного режиму. Основна мета реформи організаційних структур і внутрішніх стосунків — це «заміна принципу демократичного централізму оснозними демократичними принципами (вибор-

ності, гласності, змінності, підлеглості меншості більшості при наявності статутних гарантій захисту прав меншості) і поана відмова від номенклатурної системи.

Приводом для виключення В. І. Шишкіна, певно, став відкритий лист ЦК КПРС «За консолідацію на принциповій основі». Незрозуміло, правда, коли цей лист обговорювався членами ЦК, адже Пленуму ЦК не було. Складається думка, що знову група комуністів вірних ешелонів влади висловлює думку всього ЦК, як у нас вже було десятиріччя, адже це і є прояв централізму, коли будь-які рішення вищестоящого органу обов'язкові для нижчестоящого. І, головне, не підлягають сумніву.

Комуністів у цьому листі, які підтримують «Демократичну платформу», вже називають не комуністами, а особами, котрих звинувачують у спробі «перетворити нашу партію в якусь безформову

асоціацію з повною свободою формацій і угруповань».

Що це? Боязнь утворення багатопартійної структури з КПРС? А, можливо, боязнь втратити єдність у партії? Необхідність єдності Комуністичної партії в 20-х роках дозволила заборонити спочатку угруповання і фракції всередині партії, а пізніше почати репресії проти інших партій, що призвело до вигнання кращих людей за межі країни, кризи в економіці, екології, війни в Афганістані...

Єдність, при якій рядові комуністи нічого не вирішують, а є партійною масою, яка сплачує внески, а партійна ієрархія володіє всесильною владою над людьми і не відповідає ні перед ким за результати своєї влади.

більш нагадує диктатуру.

У листі звучить заклик «розмежуватися з тими, хто став на шлях боротьби з партією», при цьому направити розмежування «проти організаторів фракційних угруповань», а не інкодуців.

Лист допускає інкодуцизм, а якщо у групі комуністів спіпадає думка з питань перебудови партії, то це вже угруповання? А якщо ці комуністи ще й збираються разом і думають, як перетворити свої ідеї в життя, то це вже фракційне угруповання?

Що означає «розмежуватися», а лист не сказано.

Якби В. І. Шишкін не хотів чи не бачив шляхів перебудови партії, він сам би вийшов з її рядів.

Тому вражає та поспішність, з якою Віктора Івановича виключили з ря-

дів КПРС, яка нагадує репресії сталінського періоду.

Чим же так провинився перед партією рядовий комуніст і не рядова людина — народний депутат двох Рад останнього скликання?

Зараз багато говорять про нападки на партію, про її дискредитацію, а хіба партійна організація, яка виключила В. І. Шишкіна з рядів КПРС, не дискредитувала себе в очах людей, котрі обрали Віктора Івановича до Рад, довірили йому свою долю, пов'язали з його ім'ям надії на краще майбутнє?

Н. ТУЗОВА,

заступник секретаря партбюро з ідеології Кіровоградського будівельного технікуму, депутат Ленінської районної Ради народних депутатів м. Кіровограда.

ЗА ЧЕСНІСТЬ... ВИКЛЮЧИТИ

Звістка про виключення із партії народного депутата В. І. Шишкіна застала мене в Будинку політосвіти обкому Компартії України, де група членів «Союзу «Чорнобиль» разом із членами інших громадсько-політичних формувань міста брала участь у зустрічі з керівниками обласного управління КДБ. Перша наша реакція нагадувала шок і особливо нас здивував присуд: «За двоюриництво і підтримку фракційної боротьби». Спробуємо заглянути у словник і побачимо, що фракція це організаційно оформлена течія в партії. Тобто це група зі своїм головою, іншими керівними органами. На жаль ні «демократична платформа в КПРС», ні «платформа ЦК КПРС», ні «марксистська платформа» не є закінченими документами, а всього-навсього лише проектами. А значить їхніх прихильників чи противників не можна вважати якимись фракціонерами. Отже, чи можна карати за те, чого нема?

Тепер про «кримінал» В. І. Шишкіна. Я був його довіреною особою під час виборів у Верховну Раду УРСР і більше двох місяців знаходився в найближчому оточенні майбутнього народного депутата. Віктор Іванович вів боротьбу дуже коректно, парламентськими методами, чого не скажеш про одного із його суперників.

Винини зробив його не хто інший, як другий секретар міськомуні В. В. Мальцев, який нерував поїздом до групи Кіровоградців на з'їзд партклубів, який відбувся 24—25 березня. І вся вина Шишкіна, Панченка, Шмаєвича, Репалю була в тім, що вони взяли мандати деле-

гатів конференції, тоді як Мальцев взяв запрошення. Але пробачте, де сказано, що кожен комуніст повинен робити саме так, як робить секретар? У Статуті цього нема. Адже, скажімо, коли в лютому дні партійна організація ТОМУ висловила політичну недовіру секретарям Ленінського райкому партії Спінку та Вальовій, вони не подали у відставку. І це не є криміналом. А думка рядових комуністів, протилежна думці секретаря, виявляється, кримінал. І можливо б і це не було криміналом, коли б Шишкін, Панченко, Шмаєвич, Репало не стали делегатами обласної партконференції. І тоді Ленінський райком партії вирішив діяти: Шишкін був виключений з партії.

А чи не є криміналом те, що на лютому пленумі райкому комуніст Дорошенко висловився за розпуск «Союзу «Чорнобиль» як антинародної організації? Чи не є криміналом те, що членами Ленінського райкому партії є чоловік і дружина Скляниченки? До речі Володимир Ілліч Ленін ніколи не допускав можливості роботи Н. К. Крупської в партійних органах. А в Ленінському райкомі це, виявляється, можна.

До речі, коли я розповів своїм друзям-чорнобильцям про виключення з партії В. І. Шишкіна, вони сказали: «Ми з Віктором Івановичем».

Така оцінка тих людей, які пережили маленьку атомну війну.

С. КОЛЕСНИКОВ,

депутат міської Ради, член КПРС, голова бюро регіональної організації «Союз «Чорнобиль».

«ГАНЬБА ФРАКЦІОНЕРАМ І ДВОРУШНИКАМ!»

Панченко і Шишкін... Для когось ці імена звучать, як надія на демократію і суверенітет республіки, хтось не може вимовити їх без злості... Ще б пак! Все-таки перемогли! Скільки керівники-кандидати обіцяли газ і телефон, цукор (його все-таки видавали у березні по 3 кг), мило й ковбасу. Скільки старалися квартири, «групи підтримки»! А директор середньої школи № 32 В. Н. Дацький на батьківських зборах, агітуючи за першого секретаря міськомуні Г. Т. Костроміна, обіцяв, що шановний кандидат, вдячний за підтримку на виборах, відремонтує школу! Розпускалися найрізноманітніші чутки. Мені, наприклад, дзвонили й перепитували, чи правда, що Панченко потрапив у медиктаєрезник. І це якийсь брудний язик сказав про людину, яку потім на сесії обласної Ради було обрано головою комісії по освіті та культурі! Що могли дати борцям Шишкін і Панченко? Виступали на мітингах, на засіданнях клубів «Оновлення», «Перевесло», йшли до людей, в колективи. Нічого не обіцяли, лише говорили те, що думали.

І ось новина: Шишкіна виключено з рядів КПРС. Ця звістка обростала все новими й новими деталями, доміслами, вигадками. Як же все це відбувалося? З чого починалося? Із чим запитанням наш кореспондент С. Орел звернувся до народного депутата УРСР, депутата обласної Ради народних депутатів, заступника голови обласного суду В. І. ШИШКІНА.

— Десь через тиждень після виборів ми (В. Є. Панченко, В. М. Репало, викладач педінституту, Л. І. Шмаєвич, викладач КВЛУЦА, В. В. Мальцев, другий секретар міськомуні партії і я) поїхали в Харків на конференцію партійних організацій та партклубів, які стоять на позиціях корінного оновлення партії і «Демократичної платформи». Після прийняття відомого Відкритого листа ЦК КПРС на нас почалася атака. Фактично почали збирати компромат. Партійна комісія райкому партії зробила запит про представлення характеристик з місця роботи. Від мене особисто зажадали пояснення, чому я їздив на харківську конференцію, з якою метою, хто мене уповноважував, хто посилав. Ми їздили у свої вихідні (субота, неділя), за власні гроші, тоді, як Мальцев мав відрядження і їздив туди і за рахунок партійних внесків, а тому числі і наших.

Крім цього, від мене вимагали пояснювальні щодо виступів на установчій конференції крайового Руху та на так званому несанкціонованому мітингу 10 березня (тоді в парку імені Леніна була звичайна зустріч з кандидатами в депутати). Я категорично відмовився давати такі пояснення.

Бюро райкому партії вимагало, щоб партійна організація розглянула питання з приводу моєї поїздки в Харків. Первинна відмова висилася це робити. При цьому ні мене, ні первинну парторганізацію не повідомляли, що в комісії партійного контролю готується розгляд моєї персональної справи.

Десь в 20-х числах квітня відбулися кушові партійні збори (8 партійних організацій) по висуненню делегата на обласну партійну конференцію. Мене обрали делегатом. Вибори проводились на альтернативній основі. Було троє кандидатів. Крім мене це прокурор області В. Г. Мусіяк та заступник начальника управління юстиції В. І. Гарський. Через кілька днів рішення зборів було відмінене. Навіщо тоді, що попередньо в первинній не було обговорено особи кандидатів, немає протоколу. У нас не було зборів, але комуністи радились між собою. Це єдині збори в Ленінському районі, рішення яких було відмінене... Нові були призначені на 28 квітня.

До первинної було направлено офіційний лист т. Мальцева, в якому він викладає своє бачення залополучної харківської конференції і пропонує комуністам обласного суду розглянути мою участь в ній. Партійна організація вирішила розглянути це питання тільки в присутності Мальцева. Секретар парторганізації Г. О. Письменний повідомив його про це. Валерій Вікторович відмовився прийти.

27-го мене викликали на бюро райкому. Нібито для заслуховування з приводу поїздки в Харків. Хоча я згоджувався, щось готується. Були оголошені результати роботи парткомісії райкому по моїй персональній справі із пропозицією виключити з партії за фракціонізм, порушення організаційної єдності партії та двоюриництво.

— А що маєтеся на увазі під «двоюриництвом»?

— Не знаю. Я запитував, але чіткої відповіді не одержав. Якщо два інших формулювання це можна якось пояснити, хоча б з їхньої точки зору, то під «двоюриництвом» важко підвести щось конкретне. Я завжди говорив те, що й сьогодні.

— Так за що вас насправді виключили з партії?

— Конференція, поїздкою на яку мені докоряють, мала в назві такі слова: «...парторганізацій та партклубів, які стоять на позиціях корінного оновлення партії та «ДП», тобто це ширше, ніж просто «Демократична платформа». Була аналіз обох платформ, виявлені недоліки як платформи ЦК КПРС, так і «ДП». Відбувався критичний розгляд, пошук істини. Фактично виключили за дискусією. Це просто прагнення придушити відмінні від офіційних точки зору.

— Як ви оцінюєте відомий Лист ЦК КПРС?

— Як реакційну спробу консервативних сил не допустити демократизації партії, розгромити ліве крило,

ВІД РЕДАКЦІЇ: На жаль, почути думку партійних працівників, до яких ми зверталися з проханням прокоментувати як надісланий до редакції лист Н. К. Тузової так і виключення В. І. Шишкіна з членів КПРС, нам не вдалося. Нас відіслали до газети «Кіровоградська правда» (16.05.90 р.), де була віддрукована публікація «У комісії обкому Компартії України по організації роботи в зв'язку з Відкритим листом ЦК КПРС комуністам країни «За консолідацію на принциповій основі» за підписом Л. Ліновиченка, голови комісії партійного контролю при Кіровоградському обкомі Компартії України.

Щоб не подавати інформацію однобічно, пропонуємо фрагмент статті із наведеної публікації, який стосується питання виключення з членів КПРС В. І. Шишкіна:

«Не будучи ніким уповноваженими, члени КПРС В. Є. Панченко, доцент педінституту, і В. І. Шишкін, заступник голови обласного суду, та інші 24—25 березня цього року в м. Харкові взяли участь у конференції представників партійних клубів України і парторганізацій, які стоять на «Демократичній платформі», про що вже повідомляла «Кіровоградська правда». В. Є. Панченко був обраний до республіканської координаційної ради партклубів, згодом брав участь у її засіданні в Києві.

Після повернення в Кіровоград В. І. Шишкін та В. Є. Панченко намагалися організувати роботу партійного клубу зі своєю структурою і дисципліною, обминаючи партійні комітети.

В. І. Шишкін в ході передвиборної кампанії, а також у лекціях перед трудящими припускався необгрунтованих нападів на партійні органи і КПРС, стверджуючи, що в країні вони функціонують поза законом.

З квітня цього року В. І. Шишкін узяв участь в установчій конференції крайової організації Народного руху України за перебудову, де в своєму виступі по суті взяв на себе роль організатора-консультанта по виробленню у протиборотстві з «ідеологічним противником» форм і методів роботи цього політичного формування, що фактично протистойть КПРС.

Первинна парторганізація не дала поведінці В. І. Шишкіна партійної оцінки. На засіданні бюро райкому він не заперечував свою прихильність ідеї створення на базі КПРС парламентської партії, не створював пред'явлених йому обвинувачень. Керуючись принципами положеннями Відкритого листа ЦК КПРС комуністам країни, за виявлені відступництва і двоюриництво, підтримку альтернативних КПРС формувань, що ведуть до розколу партії, необгрунтовані нападки на партійні органи і на КПРС, бюро Ленінського райкому партії виключило В. І. Шишкіна з членів КПРС».

зберегти партію сталінського, казарменного типу. В умовах демократичної держави така партія приречена, не життєздатна.

— Як ви ставитесь до марксизму взагалі?

— Це філософське вчення про розвиток суспільства має ряд достоїнств і погірностей. Це одна з форм розвитку демократичного суспільства. Соціал-демократи Заходу вважають себе марксистами. Там це вчення довело свою життєвість. Візьміть Швецію, Данію...

— Але ж ми вважаємо, що там капіталізм...

— Це дуже примітивний погляд. Якщо проаналізувати устрій життя в тих країнах, побачимо, що там є багато чого з марксизму.

— Чи збираєтесь ви подавати апеляцію у вищестоящі органи?

— Спочатку не хотів відновлюватись у партії. А зараз подумав і, мабуть, подам апеляцію. Треба, щоб міцне мечоносців».

Р. С. Недавно відбулося ще одне бюро Ленінського райкому партії, де розглядалася справа «фракціонера і двоюриниці» Панченка. Володимира Євгеновича залишили членом КПРС. Хто на черзі?

Ми звернулися в парткомісію райкому з проханням прокоментувати факт виключення з партії В. І. Шишкіна — звертайтесь до першого секретаря, бюро вирішує, а не ми, — сказав голова парткомісії Голоцван (ім'я й О. М. Спінку, перший секретар Ленінського райкому партії, відмовився будь-що коментувати до того, поки з цього приводу не висловиться обком партії...

Через півгодини після розмови з т. Голоцваном він зателефонував до відповідального секретаря редакції.

— Чому ви лізете не в своє діло? Хто дозволив? Пишіть про комсомол!

«Незалежність»: секта чи профспілка?

Просто так профспілки не народжуються. «Незалежність» виникла якось несподівано. Та це тільки на перший погляд. Адже незалежна від цензури преса на Україні існує вже більше року. Це реальність, як і реальність те, що незалежні журналісти хочуть мати власну профспілку. Я не буду в своїх нотатках ні хвалити, ні критикувати. Згадаймо, яким дивним нині видається зовсім недавнє критиканство Руху. Не боюся виглядати смішним — не хочу говорити неправду. За один день роботи з'їзду важко дати якісь категоричні оцінки. Своє завдання бачу в поданні цікавої інформації, поживи для думки.

Здебільшого на з'їзді профспілки у Києві зібрався ті, кого, за їхніми словами, переслідують. Були й працівники офіційних видань, члени Спілки журналістів СРСР, багато молоді, студенти факультету журналістики Київського держуни-

верситету. До речі, дружок курсник журфаку Кирило Лукеренко подав ідею нинішньої назви організації — профспілка журналістів України «Незалежність».

Сценарію не було. Основна доповідь, яку мав зачитати член Спілки журналістів СРСР В. Са- зонов, за його словами, зникла за досить загадкових обставин в самому Будинку кіно, де проходив з'їзд. Тож першим із співдоповіддю виступив поет, наш земляк (родом із Павлиша) Віктор Терен. Згодом прийняли резолюцію про створення профспілки журналістів України «Незалежність», яка бере на себе правовий і соціальний захист своїх членів.

У ній — вимога до Верховної Ради УРСР та місцевих Рад нового скликання надати незалежній пресі рівні можливості друку та розповсюдження з офіційними органами масової інформації відповідно до нової ре-

дакції статті 6 Конституції СРСР. А ще є звернення до Міжнародної федерації журналістів прийняти ПКУ «Незалежність» до МФЖ.

Делегатів було понад 80, гостей — 19. Вони разом представляли 63 видання. Виявляється, в Києві тільки єврейських незалежних видань аж чотири. Скажімо, «Хадашот» («Новини») виходять найбільше українською мовою, а також на ідіші, івриті та російською мовою.

З виступу професора В. Маркуса — політолога з США: беру участь у з'їзді як вільний журналіст української діаспори преси. Утворення профспілки, безумовно, одна з подій у панцію пробудження суспільного життя в Україні. Багато дрібничок, але важливо те, що вільна незалежна преса бачає себе оформити і самоутвердитися. Гадаю, треба згадати і про ЮНЕСКО. Адже ця організація має пре-

су, а Україна входить до неї. Тому що офіційні «Вісті з України» однобоко висвітлюють культурне і соціально-економічне життя України. Всі незалежні видання, які друкуються нормальним друком, перепованені дозими публіцистичними статтями. Нам хотілося б більше доброї інформації з батьківщини. Не знаю, чи таке побажання і в читачів України?

Студенти факультету журналістики столичного університету прибули на з'їзд щойно з пікети. Його організували перед входом до редакції «Правди України» на знак протесту проти низького професійного рівня газети («Вечірній вісник» показував сюжет на цю тему 5 травня ц. р.). Заступнику редактора студенти вручили лист-протест із підписами майже 200 колег. Серед написів на плакатах запам'яталися «Скільки правди в «Прав-

де України»?», «Геть брутальну лайку зі сторінок «Правди України»! і «Ми не будемо працювати в «Правде України»! З виступу Н. Яценко — редактора газети «Поліинтеллігент» [орган профспілки літераторів]: «Зрушити Україну з місця, дати їй незалежність зможуть тільки незалежні профспілки».

З виступу К. Зеленської — редактора незалежної газети «Вільне слово», обраної головою профспілки «Незалежність». «На мандатах делегатів ви не побачили фото. Це не випадково. Багато видань ще не мають свого обличчя. І ми ще його не маємо. Незалежність розвиватися. Багато людей не знає, що можна один одного захищати. А «хворобу» українську ви знаєте: мене сьогодні не били по голові, то й не треба нікому допомагати. От львів'яни ж не прийшли. Вони кажуть: наша влада — вже

наша влада, навіщо нам та профспілка. Оце рівень наших журналістів, які покликані відкривати очі народу, підносити його свідомість. Поки що журналісти бачать один в одному не друзів, а конкурентів. І ще одне, особисте. Хто скуштував волі в незалежній пресі, то, скажімо, мене вже і за тисячу карбованців в місяць не заманиш на офіційну пресу. Нізащо. Воце таке цікаве й романтичне життя. Правда дуже важке.

Не знаю, не працював у незалежній пресі. А в офіційній останнім часом працювати стало набагато цікавіше. Думаю, в умовах демократизації журналіст повинен бути насамперед об'єктивним аналітиком, інакше він перетвориться в агітатора. А відповідь на запитання: буде «Незалежність» сектою чи профспілкою дасть час.

В. ТАРАСЕНКО.

НЕЗАБУТНІ ХВИЛИНИ ДРАМ

(ДО 150-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ М. Л. КРОПИВНИЦЬКОГО)

Марко Лукич Кропивницький — засновник українського театру корифей, якому судилося досягти класичних вершин акторської та режисерської майстерності, ще за життя здобув світову славу. Вперше свій потяг до акторської діяльності молодий Кропивницький проявив на аматорській сцені в місті Бобринці, де разом з молодшим братом Іваном зібрав однодумців і організував драматичний гурток. Вистави користувалися великим успіхом у глядачів. Згодом Кропивницький спробував свої сили на професійній сцені в Одеському народному театрі. Він широко пропагував українську мову, шедру на прислів'я, приказки, які використовував для більш глибокого створення самобутніх образів.

Дебютував Марко Кропивницький в ролі Стецька у виставі «Сватання на Гончарівці». Після вдало створеного образу прийшло визнання як професійного актора. Нового злету досяг Кропивницький, виконуючи роль козака Тараса Бульби. Особливо зацікавив актор глядачів вдалою грою одночасно двох ролей у виставі «Доки сонце зійде, роса очі вієть» (дід Хвортун і капітан у відставці Воронов).

Великий майстер української сцени досконало володів акторською технікою і сценічною майстерністю, вміло поєднував свою багату-гранну акторську обдарованість з елементами сценічної виразності: танком, пісню, пластичною образністю тощо. Самобутньому актору були підвладні найрізноманітніші жанри сценічного мистецтва, і в кожному він дбав про розкриття внутрішнього змісту ролі, йому був притаманний великий сценічний темперамент; чудово володів пластикою, мімікою, жестом. Глядачі, затримавши подих, спостерігали за майстерною грою, щиро вірили в правду життя на сцені. Справжній художник слова і сценічної дії, він блискуче володів технікою гриму, вдало підбирав реквізит, костюми, сценічне оформлення вистав.

Актор Марко Кропивницький створив багато неповторних характерних образів: «Гли- тай, або ж павук» — Бичок, «Олеся» — Бал- тиз. Через них актор намагався розкрити на- роду справжній характер багатів, жорстокість і невідступність, бездушність і жадобу до на- живи, співставляючи характеристики чесної, добродушної і порядної бідноти. Акторську діяльність Кропивницького високо оцінив «Одеський листок» за № 39 в 1884 році, а са- ме: «Він вражає нас у драмі і комедії і за- хоплює в опереті. Різноманітність, яка рідко рапляється, бездоганна декламація, розумо- вірне розуміння ролі, правдивість у створен- ні всіх зовнішніх і внутрішніх порухів, сповне- ні правди і життєвості гра і, це найважливіше, глибоке розуміння типу, що реалізується здат-

ністю його відтворення». Петербурзька газе- та в свою чергу відзначала, що Кропивниць- кий належав до тих велетнів сцени, які «гра- ли страшенно багато, одержували страшенно мало, але переживали самі і змушували пере- живати інших незабутні хвилини».

Свою режисерську діяльність Марко Кро- пивницький почав в 1885 році, організувавши труп акторів, куди ввійшли Марія Занько- вецька, Микола Садовський, Панас Саксаган- ський, Марія Садовська-Барілотті, Затиркевич- Карпинська, Дмитро Мова та інші. Це було міцне творче ядро, яке він очолював, поклавши на себе також адміністративні обов'язки. Пере- дусім Кропивницький увів нову систему організації праці — товариство на паях, яке мало спільний грошовий фонд, свою театраль- ну бібліотеку, костюми та декорації. На збо- рах колегіально вирішувалися питання підбо- ру репертуару, обговорювався маршрут га- стролей, питання найму і звільнення акторів, дисципліни. Кошти, які надходили від продажу квитків, знаходилися у розпорядженні това- риства, раціонально витрачалися на оренду театального приміщення, транспортні потре- би, на виплату авторського гонорару за п'єсу, заробітної плати акторам, а решта призначалася членам товариства на паях. Труп М. Кро- пивницького мала величезний успіх. Вона по- бувала майже у всіх містах України, два мі- сяці виступала в Москві в Малому театрі і одержала визнання як справжнього пропа- гандиста самобутнього національного україн- ського мистецтва.

Кропивницький як режисер багато уваги приділяв роботі актора над роллю, взаєми- нам між дійовими особами у виставі. Він, невтомний шукач образних засобів впливу на глядача, щедро ділився своїми досягненнями з учнями. Мистецький рівень їх діяльності — яскраве свідчення на користь свого вчителя і наставника.

Геніальний актор, режисер, педагог і теат- ральний діяч Марко Кропивницький з вели- кою шаною і любов'ю ставився до літератур- ної творчості, зокрема драматургії. П'єси, на- писані ним особисто, були глибоко пронизані сценами з народного побуту, легко сприйма- лися і користувалися великим успіхом, несли в собі великий соціальний зміст.

К. С. Станіславський наголошував на тому, що такі українські актори, як Кропивницький, блискуча плеяда майстрів української сцени, увійшли золотими літерами на скрижалі істо- рії світового мистецтва.

К. ОКУНЬКОВА,
театрознавець, аспірантка Інституту мис- тецтвознавства, фольклору та етногра- фії ім. М. Т. Рильського.

ОЙ, МОЇ МИЛІ, П'ЄСИ ХОТІЛИ...

Півторасотлітня дата — круг- ла, святкується урочистіше, ніж звичайна, тож 150-річчя з дня народження Марка Лукича Кропивницького відзначалося по всій області. В колишніх Бежбайраках (нині Кропивниць- кому Новоукраїнському району), де корифей народився, у Боб- ринці, де зчився, в Кіровограді, де грав на сцені, у його мемо- ріальному музеї... А в театрі, що носить ім'я Марка Лукича, відбувся урочистий вечір з кон- цертом.

Цей зал, на жаль, давно від- вик од переповненості, а от увечері 22 травня тут майже неможливо було відшукати вільне крісло. Навіть якщо за- вжити, що десь третина глядачів були студенти з конспектами на колінах, а ще третина — працівники культури і спорідне- них сфер, навіть якщо когось вабили виключно дефіцитні книги у фойє і шампанське в буфеті, — все одно атмосфера Події відчувалася.

Трибуна — у вишitiesх рушни- ках. У глибині — великий порт- рет ювіляра. Виступаючі і за- прошені сидять на сцені не за довгим «президійним» столом, а у кріслах. На балконі — синьо- жовті прапори і хоругви. З ни- ми прийшли учасники мітингу біля пам'ятника Т. Г. Шевченку. На трибуну вийшов народний депутат України В. Є. Панчен- ко, котрий перервав перебуван- ня на сесії Верховної Ради, аби

зробити ювілейну доповідь. Ви- ступили гості з Києва та Харко- ва: секретар обкому Компартії України С. М. Шапкіна вручила грамоти за діяльність на ниві культури директору Кіровоград- ського музею М. Л. Кропивниць- кого В. П. Ярошу і актору міс- цевого театру В. С. Бабичу. Він, до речі, зіграв Марка Лукича і на цьому вечорі.

Найпомітнішими номерами концертної програми були «Ве- чорниці» Ніжинського (на сцені були хористи, оркестр, танцо- ристи з педінституту) — вони пройшли під овацією; «Рече та стогне Дніпр широкий» у вико- нанні хорів заводу імені Тара- туті і Кіровоградського РБК — зал підвівся і підспівував. Про- звучали також пісні на слова М. Л. Кропивницького — «Со- ловейко» і «Де ти бродиш, моя доле», українські народні пісні; розвеселила публіку вокально- хореографічна композиція «Ой, мій милий вареничків хоче» у виконанні ансамблю «Пролі- сок»... Все йшло чітко за видру- кованою програмою концерту, і все чекалося, що в ній трапи- ться збій і буде показана неза- явлена хоч крихітна сценка з п'єси Кропивницького. Адже він — драматург, торжества від- бувалися в театрі його імені!

Однак усе пройшло строго за планом, і вечір закінчився го- паком та черговою піснею у виконанні всіх учасників кон- церту...

Наш кор.

УЖИНОК «СІВАЧА»

На черговому занятті міської молодіжної літ-студії «Сівач» звітували початкуючі прозаїки, студенти Кіровоградського педінституту Віктор Крупський і Олег Бабенко. В обговоренні їхнього оповідання «Відслужили» взяли активну участь студійці Тарас Леонідов, Олександр Косенко та інші.

Свої поетичні переклади з французької і англійської прочитала Ярослава Бабич.

З новими піснями (на слова «сівачів») познайомив студійців молодий композитор-аматор Андрій Фоменко.

Вперше свої вірші прочитала восьмикласниця Оксана Василенко.

Сьогодні ми пропонуємо увазі читачів «Соняшника» поезії студійця Леоніда КОЦАРА.

МАМА У ЛІКАРНІ

Туманіють смутком вікна хати
В напівночній тиші вересневій.
Де ж ти наша рідна ненько-мати
У кофтині світлій і вишневій?
І спадають промінці від сонця
На застиглих грона винограду.
І мовчить без світла те віконце,
За яким могла ти спочивати.

ЛІТО

Між зеленим гіллям агрусу,
Що кучерявиться в золотих проміннях сонця,
Примостилося невеличке мажорне диво,
Що виливає зі своєї маленької гортані
Сріблясті і дзвінкі мелодії
Зеленочубого юнака — червня.
І навкруги все світліше, усміхається,
Тріпоче і розквітає, набирається сили життя...

Дошві смички заграли
Про вересневі дні,
А ми ніяк не стали
Ріднішими, о, ні!
Та вірю я, що скоро
Всміхнешся ти мені,
Бо грають в небі аорі,
Неначе навесні.

Анатолій КИРИЛЛОВ

Пролетают минуты, секунды.
Пролетают мгновенья, года.
Все спешат, суетятся, чего-то боятся,
К кому-то идут, от кого-то таятся,
Чего добиваются, сами не знают,
Себя и других только даром терзают.
Да, век электронный: часы, зажигалки,
Театры, кино, заграницы, рыбалки,
Учеба, работа, машины, ракеты,
Земное пространство, другие планеты.
Все помним, конечно, все вроде-бы знаем,
Но главную цель мы порой забываем.
Зачем мы живем? Чтоб дышать
кислородом?!
Для наших детей — продолжение рода...
Здоровье детей — это наше здоровье,
А наше здоровье — здоровье детей.
г. Кировоград.

КРИВЕ ДЗЕРКАЛО

Здрастуйте, дорога редакціє! Як ви гадаєте, чи варто мені надалі писати вірші?

Люблю ночные прогулки
Ночную люблю тишину.
Когда пот течет по затылку,
Свежий хлеб пахучий люблю.

І. О-ков, м. Олександрія.
Вірші ми не помітили. А тому гадаємо, що вам пора переходити на прозу з любов'ю до поту, що тече по потилиці.

Как прост, как скромн, человек
Малороссийский твой язык,
Как мудры и красивы речи.
Р. Х-ова, Новоукраїнський район.

На жаль, не дуже просто, скромно, людяно, мудро і красиво ви відгукнулися про українську мову.

А за селом, під темним гасм,
Ії Ізась, єдиний син,
Про урожай колгоспний дбає —
Конем сталевим оре клин.
В. Ч-ор, Олександрійський район.

Чудесна картинка в стилі ретро застійного часу. Але вона в нас чомусь гумору не викликає, особливо тоді, коли ми згадуємо забур'янені поля «неперспективних» сел. Вірите, не до сміху!

Де колись з надією
Вітерець дрімав,
Голубою мрією
Хмару обнімав.

Л. Ч-на, Знам'янський район.

Даремно ви розбудили вітерець і поселили його у вірші. У нашій поезії і так від вітрів, хмар, зірок і голубих мрій вже вчадіти можна. А ми ж зараз, здається, пе-ре-бу-до-ву-є-мо-ся!

Микола СУХОВ

ВІДХОДЯТЬ ВЕТЕРАНИ

Відходять ветерани в небуття.
По них лишається не тільки загадка,
Бо кожен з них прожив своє життя,
Що по собі дарує щось нащадкам.
Одні лишають людям білий світ
І віру в світле майбуттє планети,
Сміливі думки творчої політ.
А інші — теплі крісла в кабінетах.
Надходить час рушати в небуття,
Лішити все, створити що зуміли.
Одне лиш прикро: не таким життя
Лишаєм юним, як вони хотіли.
Немає в цьому нашої вини.
Хай кожен з молодих запам'ятає:
Вітчизну обираємо не ми,
А нас земля батьків на світ приймає.
м. Новомиргород.

ЗАБЛУДИВСЯ

Слова В. БАЗИЛЕВСЬКОГО
Музика А. ФОМЕНКА

Заблудився я в часі чужому,
У чужої душі запитав:
— Як мені повернутись додому,
до пропавших ставочків і трав?
Де розумний дурного угробив,
та попався і сам на гачок,
де накрив мою землю Чорнобиль,
як синицю ловецький сачок!

Дівчі

Та чужий із епохи чужої
безпорадно руками розвів:
— Я не знаю країни такої
І твоїх не второплю слів.
Він покликав «швидко допомогу»,
закричала сирена в імлі.
Заштовхнувши, як звіра в берлогу
санітари мене повезли.

Дівчі

Я спитав: — Це за віщо ж так яро!
І куди це водій нас завіз? —
Та сміялись чомусь санітари,
реготали натужно, до сліз.
Та сміялись чомусь санітари,
реготали натужно, до сліз.
Я спитав: — Це за віщо ж так яро!
І куди це водій нас завіз? —

Дівчі

„А М И Д И В И Л И С Ь Т

Для нас ім'я Тараса Григоровича Шевченка «...давно вже стало символом духовного життя, художньої сили народу, його краси і мужності, лицарських чеснот, подвижництва і совісті, гуманізму й прирідної інтелігентності на полях історичної боротьби в ім'я правди і справедливості». (С. Носаль. Геній Правди, К.: «Знання», 1989).

Якось Борис Олійник сказав, що Шевченко новатор не лише свого часу, а й на всі часи, наголосивши, що для кожного з минулих поколінь він був сучасником не за чимось бажанням, а за самою своєю суттю. І це справді так. Мотиви поезії Шевченка завжди були і залишаються актуальними, пропорційно асонує з життям народу (та і зі ставленням до його, Шевченкової, творчості з боку властей також!).

«Борітеся, побороте!» — ці закличні слова, як і вся творчість Шевченка, відігравали велику роль у розвитку революційного руху на Україні, допомагали боротися проти царату, будувати нове суспільство.

Отже, надзвичайної актуальності набули антипоміщицьке, антимоноархічне й національно-визвольне спрямування Шевченкової поезії в роки пролетарської революції. В ту добу його вороги — пан і цар — були цілком реальними. Тож національно-визвольна тема у Кобзаря і тема боротьби з панством і царизмом перегукувалися з тогочасною дійсністю, пробуджували соціальну й національну свідомість. Цьому сприяло і те, що в 1917—1918 роках волелюбна поезія Шевченка чи не вперше потрапила до широкого народного читача без цензурних викреслень.

Зростання всенародної популярності Шевченка в роки громадянської війни, безперечно, сприяли і заходи нової влади по вшануванню пам'яті поета та пропаганді його творчості. Було споруджено пам'ятники Кобзареві в Москві, Ленінграді, Києві. Проводилися святкування Шевченківських днів у містах і селах молоді держави в 1919—1921 роках.

Не залишилося осторонь від цих подій і наше місто. «Ізвестия Елисаветградского Совета рабочих и крестьянских депутатов» 9 березня 1919 року повідомляли:

«Согласно распоряжению Временного рабоче-крестьянского Правительства УССР день 11 марта (по новому стилю) должен быть посвящен памяти великого народного поэта Т. Шевченко».

По всем учебным заведениям... и учреждениям вместо занятий должны быть устроены лекции, доклады и рефераты, посвященные памяти поэта. Для рабочих и крестьян должны быть учреждены концерты, митинги, посвященные великому значению поэта, как первого борца за наилучшую долю трудящегося народа».

Особливо широко, під гаслом єднання робітників і селянства, відзначалися Шевченківські дні у Елисаветграді 1920 року.

«Учітеся, брати мої!
Думайте, читайте,

І чужому научайтесь —
Свого не цурайтесь» —

закликали полосу елисаветградських «Вістей» 10 березня 1920 року. А днем раніше «Вісті» детально повідомляли про план святкування роковин Т. Г. Шевченка, надрукувавши оголошення відділу народної освіти, що «авторок» — середа 9—10 березня присвячуються пам'яті борця за національне визволення України Т. Шевченка.

9 березня в школах міста були влаштовані «ранки, відчити, вистави, присвячені пам'яті поета, на яких з'ясувалося значення Т. Г. Шевченка в історії розвитку українського слова, його боротьби за національно-соціально визволення трудового люду», а «в помешканні зимового театру влаштовувався для дітей-школярів 3—4 відділень початкових шкіл літературний ранок». Того ж дня на Кушівці в приміщенні школи відбувся святковий концерт, а в школі на Новомиколаївці — митинг.

10 березня згідно розпоряджен-

ня равному по всіх радянських та приватних інституціях припинялися заняття та були закриті всі крамниці». А о 12-й годині відбувся великий урочистий похід-маніфестація «від ревкому по вулицях Карла Маркса, Леніна, Миргородський, Петрівський до скверу — місця відкриття пам'ятника поетові-революціонеру Т. Г. Шевченку». З приво-ду урочистого відкриття пам'ятника лі керівники повіту товариші Фран-цези та Компанієць, а також «бо-

Під священні звуки «Заповіту» відкрив пам'ятник Кобзареві пред-ханський відділ народної освіти Лі-ка і сквер на ній вулиця Петрівсь-ім'я Шевченка... О сьомій годині ввечері того ж дня у зимовому те-атрі відбувся великий святковий ко-церт.

Взагалі, у 1920 році Шевченківські дні у Елисаветграді відзначалися з розмахом і велими організовано. І, коли хочете (як зазначила одна з

Петро

...

А ти й мене забу
Бо випало, поете
Як цей народ на
Упасти, як вітрил
Бацити підшоу
чути, як улесли

Юрій К

...

Вчорашня весна еще
В ошметках облаков
А сумасшедший стри
Вычеркивал свой зав
И был чертеж весны,

Предошущеньем сме
В нем линии любви,
И линии надежд —

...

Он — показалось мне

...

Затягивая петли и уз
Был одержим одним:

...

Что смерти

...

Что в паутину дней
Он втянут, как и мы,
Обманутый, как мы,

Подсказывает нам: полет

Один достоин нас...
Все остальное — сны

г. Кировоград.

Я виношую ві
Про свій край
Про знайому
Я виношую ві
Я виношую ві
Про кохання
Про світанки
Я виношую ві
Про джерела
Що беруть з
Про катину, в
Я виношую в

с. Здинка,
Маловисків

Ты — Весна.
А Земля —
И Ты корми
Чуть озябши
Ты одна. Был
Но Ты люби

місцев

ментів

За 1

відзна

1921 р

помпе

нишет

украї

ко ох

ного і

ка Т.

статі

как в

боду»

еліса

Але

Будов

ківськ

стали

ченка

іншол

ду «Б

всіх

наук,

літері

шніс

мага

тільки

МОЛОДІ—РОБІТНИЧІ ПРОФЕСІЇ

ЮНАКИ ТА ДІВЧАТА!

Оволодівайте робітничими спеціальностями, вступайте до профтехучилищ Кіровоградської області. На порозі самостійного життя на вас чекає вибір професії, яка принесе користь Батьківщині, визначить ваше місце в житті.

Перед молоддю відчинено двері тисяч навчальних закладів, де кожен має можливість набути різних спеціальностей. Важливе значення мають професійно-технічні училища, які називають кузницею робітничих кадрів.

УМОВИ ПРИЙОМУ ТА НАВЧАННЯ

До середніх професійно-технічних училищ приймаються особи віком до 30 років — на денне навчання, без обмеження віку — на вечірнє та в окремі групи по підготовці робітничих кадрів.

До середніх професійно-технічних училищ приймаються особи, які закінчили неповну середню школу (строк навчання — 3 роки); випускники середньої загальноосвітньої школи (строки навчання диференційовані з урахуванням трудової підготовки та складності професій і складають, як правило, до 1 року).

Заява про вступ подається на ім'я директора училища із зазначенням обраної спеціальності.

До заяви додаються: документ про освіту (оригінал), медична довідка (форма № 086-у), довідка з місця проживання для осіб, які не мають паспорта, направлення підприємства, об'єднання, організації для осіб, направлених на навчання.

Вступники подають свідоцтво про народження або паспорт, приписне свідоцтво (особи призовного віку) або військовий квиток (військовозобов'язані запасу), про що робиться відповідний запис в особовій справі.

Заява про вступ разом з іншими документами розглядається приймальною комісією училища. З вступниками проводяться бесіди про майбутні спеціальності, умови навчання та роботи на виробництві.

Прийом проводиться за конкурсом документів про освіту. Переважним правом при зарахуванні користуються сироти, вихованці дитячих будинків, діти інвалідів 1-ї та 2-ї груп, молодь, направлена до училищ підприємствами (об'єднаннями, організаціями), воїни, звільнені в запас з лав Збройних Сил СРСР, діти робітників базових підприємств.

Навчальний рік у середніх професійно-технічних училищах починається 1 вересня, а на відділеннях, укомплектованих випускниками середніх загальноосвітніх шкіл не пізніше 1 жовтня.

Учніам надається гуртожиток за встановленим порядком, видаються учнівський квиток та книжка успішності. Учні СПТУ денної форми навчання мають право на пільговий проїзд у транспорті.

Виплата грошової винагороди за роботу під час виробничого навчання і практики на підприємстві проводиться в межах 50 процентів від зароблених ними грошей.

У Кіровоградській області — 29 середніх профтехучилищ, де молодь набуває основ і навичок з більш ніж ста тридцяти спеціальностей. Щороку майже 10 тисяч випускників училищ починають свій трудовий шлях на заводах, шахтах, в будівельних організаціях, колгоспах, радгоспах, на підприємствах легкої промисловості, зв'язку та служби побуту.

До вашого вибору училища:

промислового профілю;
цивільного будівництва;
служби побуту, зв'язку, торгівлі;
сільськогосподарського виробництва.

маляр (будівельний),
майстер сільського будівництва.

СПТУ № 8

316017, м. Кіровоград,
вул. Волкова, 15, тел.
3-15-32 —

муляр-монтажник; електротрошварник,
столяр (будівельний), паркетник,
майстер-оздоблювач,
майстер сільського будівництва.

III. УЧИЛИЩА
СЛУЖБИ ПОБУТУ,
ЗВ'ЯЗКУ, ТОРГІВЛІ

СПТУ № 9

316013, м. Кіровоград,
вул. Шатіла, 4, тел.
3-10-31 —

оператор зв'язку,
електромонтер станційного обладнання телефонного зв'язку,
радіомеханік по обслуговуванню і ремонту радіотелевізійної апаратури.

IV. УЧИЛИЩА
СІЛЬСЬКОГОСПО-
ДАРСЬКОГО
ВИРОБНИЦТВА

СПТУ № 31

316900, м. Олександрія,
Користівське шосе, 6, тел.
2-17-77 —

тракторист-машиніст широкого профілю; водій автомобіля категорії «С»,
механізатор меліоративних робіт з правом роботи на екскаваторах, скреперах, бульдозерах, грейдерах,
електрогазоварник; водій автомобіля категорії «С»,
машиніст екскаватора; водій автомобіля категорії «С»,

машиніст автокрана,
водій автомобіля категорій «В» і «С», слюсар,
механізатор меліоративних робіт, муляр,

машиніст екскаватора,
машиніст бульдозера, скрепера, грейдера,

тракторист-машиніст, слюсар,
машиніст - трубоукладач-ник.

електрозварник
водій автомобіля,
муляр, штукатур,

маляр (будівельний), штукатур.

СПТУ № 32

317220, Кіровоградська обл., м. Бобринець, вул. Димитрова, 1, тел. 2-18-05 —

тракторист-машиніст широкого профілю,
водій автомобіля категорій «С», «В»,
слюсар-ремонтник,
кухар громадського харчування.

СПТУ № 30

Новоархангельський район, с. Торговиця, тел. 2-11-84 —

тракторист-машиніст широкого профілю,

водій категорій «В», «С»,
муляр-монтажник сталевих та залізобетонних конструкцій; електрозварник,
бухгалтер сільськогосподарського виробництва.

водій автомобіля категорій «В», «С»,

слюсар по ремонту електроустаткування,
кравець чоловічого, жіночого, дитячого верхнього одягу (з умінням виконувати розкрій).

СПТУ № 36

317140, смт Новгородка, вул. Кірова, 14, тел. 9-13-73 —

тракторист-машиніст широкого профілю (з умінням виконувати роботу слюсаря-ремонтника і водія автомобіля),

машиніст дощувальних установок,

механізатор тваринницьких ферм (з умінням виконувати роботи слюсаря по ремонту електрообладнання),

оператор тваринницьких ферм та комплексів,

тракторист-машиніст 3-го класу,

лаборант хіміко-бактеріологічного аналізу.

СПТУ № 37

317310, Маловисківський район, с. Онкієве, тел. 4-43-95 —

тракторист-машиніст широкого профілю (з умінням виконувати роботи слюсаря-ремонтника та водія автомобіля),

тракторист-машиніст 3-го класу,

машиніст холодильного устаткування,

кравець верхнього одягу (з умінням виконувати розкрій).

СПТУ № 38

317640, смт Голованівськ, вул. Маяковського, 2, тел. 2-15-58 —

тракторист-машиніст широкого профілю (з умінням виконувати роботи слюсаря-ремонтника і водія автомобіля),

водій автомобіля категорій «В», «С»,

електромонтер по обслуговуванню та ремонту устаткування сільськогосподарського виробництва, водій автомобіля,

плодоовочівник, бджоляр.

центрифугувальник - кристалізувальник (з умінням виконувати роботу токаря),

слюсар контрольно-вимірювальних приладів та автоматики,

електромонтер по обслуговуванню та ремонту електрообладнання,

слюсар-ремонтник,
електромонтажник - схемник,
складальник радіоапаратури,

монтажник сантехнічних систем,

оператор котельної,
верстатник широкого профілю,
електромонтер по ремонту,

електрогазоварник,
монтажник внутрішніх систем водоводу; газозварник,
кухар.

СПТУ № 11

317620, м. Ульяновка, вул. Леніна, 20, тел. 2-11-10 —

телефоніст міжміського телефонного зв'язку, телеграфіст,
слюсар-складальник радіоелектронної апаратури і приладів,
кіномеханік.

СПТУ № 14

316050, м. Кіровоград, вул. Гоголя, 79, тел. 2-67-11 —

Випускникам, які мають з усіх предметів профтехшколи «5» і не менше ніж 75 процентів з інших предметів навчального плану підсумкову оцінку «5», а з інших оцінку «4» та відмінну поведінку, складуть випускні екзамени на «5» і позитивно виявлять себе у громадській роботі, видається диплом з відзнакою.

Час навчання в училищах зараховується до загального трудового стажу, а також до безперервного трудового стажу, якщо перерва між днем закінчення училища і днем вступу на роботу не перевищує 3-х місяців.

Випускникам, направленим за розподілом в іншу місцевість, підприємство, на яке вони направлені, виплачує витрати, пов'язані з проїздом до місця роботи, надає поза чергою житло.

Пільги для випускників середніх професійно-технічних училищ при вступі до вузів і технікумів встановлюються Правилами прийому до вищих та середніх спеціальних навчальних закладів СРСР.

І. УЧИЛИЩА ПРОМИСЛОВОГО ПРОФІЛЮ

СПТУ № 4

316050, м. Кіровоград,
вул. Маршала Конєва, 6/5,
тел. 3-01-06 —

верстатник широкого профілю,
оператор верстатів з програмним управлінням,
електрогазоварник,
монтажник внутрішніх санітарно-технічних систем і обладнання,
слюсар-ремонтник,
слюсар-інструментальник,
слюсар механоскладальних робіт (строк навчання 1 рік).

СПТУ № 5

317000, м. Світловодськ,
вул. Робітничая, 2, тел.
2-89-09 —

монтажник радіоапаратури,
регулювальник радіоапаратури, електромонтер,
верстатник широкого профілю,

виготовлювач сітчастих трафаретів, друкарських схем і плат,
слюсар-інструментальник, пресувальник виробів з пластмас, маляр.

СПТУ № 6

316050, м. Кіровоград,
вул. Декабристів, 26, тел.
4-05-01 —

оператор верстатів з програмним управлінням,
слюсар-інструментальник, електромонтер,
слюсар-складальник радіоапаратури,
контролер слюсарно-верстатних робіт,
столяр-верстатник,
контролер-касір ощадкас.,
верстатник широкого профілю.

СПТУ № 10

317400, Новомиргородський район, смт Капітанівка, вул. Урицького, 2, тел.
9-32-39 —

апаратник зварювання утфелю (з умінням виконувати роботу слюсаря-ремонтника),

СПТУ № 12

317800, м. Знам'янка, вул. Р. Люксембург, 7, тел.
5-22-31 —

слюсар-електрик по ремонту електрообладнання електровоза,
помічник машиніста електровоза і тепловоза,
провідник пасажирських вагонів; білетний касир, електромеханік СЦБ (сигналізації, централізації, блокування),
електромонтер устаткування СЦБ (сигналізації, централізації, блокування),
електромеханік провідного зв'язку,
механік рефрижераторного пересувного поїзда, черговий по станції 4—5 класів.

СПТУ № 13

317900, м. Олександрія, вул. Кірова, 18, тел.
2-37-79 —

машиніст електровоза підземного,
електрослюсар підземний, машиніст екскаватора, машиніст електровоза вузькогірних розрізів,
електрослюсар — черговий для брикетних фабрик; тонар,
автослюсар з умінням управління автомобілем, робітник очисного вибою, робітник по ремонту гірничих виробок,
машиніст підземних установок,
продавець продовольчих товарів,
продавець непродовольчих товарів,
кухар.

СПТУ № 17

317929, м. Олександрія, Південний мікрорайон, вул. Героїв Сталінграда, 25, тел.
3-86-11 —

слюсар-інструментальник,

електроустаткування, монтажник радіоапаратури та приладів, складальник електричних машин.

ІІ. УЧИЛИЩА ЦИВІЛЬНОГО БУДІВНИЦТВА

СПТУ № 2

316026, м. Кіровоград, вул. Червонозорівська, 23, тел.
7-14-17 —

муляр-монтажник стале-вих та залізобетонних конструкцій; зварник, столяр, тесляр, паркетник, майстер-оздоблювач, електрогазоварник, електрослюсар, кухар.

СПТУ № 3

317060, м. Знам'янка, вул. Свердлова, 18, тел. 5-20-75 —

лицювальник-плитковик, лицювальник-мозаїст, газоелектрозварник, машиніст-кранівник козових, мостових та баштових кранів,
машиніст-кранівник автомобільних кранів, електромонтажник, верстатник широкого профілю,
столяр-паркетник, муляр-монтажник, кухар.

СПТУ № 7

317900, м. Олександрія, вул. Нагірна, 104, тел.
2-83-11 —

муляр-монтажник стале-вих залізобетонних конструкцій,
штукатур-лицювальник, столяр-верстатник, столяр (будівельний); тесляр.

штукатур - лицювальник-плитковик,

столяр (будівельний); паркетник,
муляр,

машиніст автокрана,
машиніст екскаватора,

слюсар - сантехнік; електрогазоварник,

штукатур.

бджоляр.

декоратор-тепличник.

СПТУ № 16

317430, м. Мала Виска, вул. Шевченка, 56/1, тел.
2-29-66 —

муляр-монтажник стале-вих та залізобетонних конструкцій, електрогазоварник,

столяр будівельний; паркетник.

верстатник деревообробних верстатів,

оператор автоматичних та напіваавтоматичних машин зварювального виробництва (дівчата),

електромонтер по ремонту та обслуговуванню електроустаткування.

штукатур - лицювальник-плитковик,

майстер-оздоблювач; ліпник архітектурних виробів,

виконавець художньо-оформлювальних робіт,

монтажник сантехнічних систем та устаткування, газозварник,

машиніст баштових мостових та козових кранів.

кравець верхнього одягу (з умінням виконувати розкрій),
кравець легкого одягу,

швачка.

СПТУ № 15

316050, м. Кіровоград, вул. Компанійця, 65/17, тел.
4-32-39 —

кондитер,

офіціант,

кухар,

кухар-кондитер.

СПТУ № 1

316050, м. Кіровоград, вул. Василенка, 5, тел.
4-94-63 —

продавець непродовольчих товарів,

продавець продовольчих товарів,

продавець непродовольчих товарів широкого профілю (з умінням виконувати роботу контролера-касіра),

продавець продовольчих товарів широкого профілю (з умінням виконувати роботу контролера-касіра).

СПТУ № 18

316050, м. Кіровоград, пров. Театральний, 8, тел.
2-84-67 —

закрійник верхнього одягу,

закрійник легкого одягу, кравець верхнього одягу (з умінням виконувати розкрій),

перукар жіночий, приймальник КПП,

фотограф,

в'язальниця виробів верхнього трикотажу, в'язальниця панчішно-шкарпеткових виробів, затижачи взуття.

СПТУ № 38

317900, м. Олександрія, с. Жовтневе, вул. Трудових ресурсів, 1, тел. 5-10-80 —

продавець продовольчих товарів,
кухар,

швачка,

машиніст холодильних установок,

електромонтер сільської електрифікації та зв'язку, водій автомобіля,

слюсар по ремонту і експлуатації газового устаткування, водій автомобіля,

приймальник замовлень комплексного приймального пункту, водій автомобіля, кіномеханік, водій автомобіля.

СПТУ № 34

317755, Устинівський район, с. Інгульське, тел.
3-61-55 —

тракторист-машиніст широкого профілю,

водій автомобіля категорій «В», «С»,

водій автомобіля категорій «В», «С» (з умінням виконувати роботу слюсаря).

СПТУ № 35

317600, м. Гайворон, вул. Чапаєва, 14, тел. 2-19-72 —

тракторист-машиніст широкого профілю (з умінням виконувати роботу слюсаря-ремонтника та водія автомобіля категорій «В», «С»),

СПТУ № 39

318074, Знам'янський район, с. Дмитрівка, тел.
9-24-63 —

тракторист-машиніст широкого профілю (з умінням виконувати роботи слюсаря-ремонтника),

тракторист-машиніст широкого профілю, водій автомобіля категорії «Е», бджоляр, тракторист.

СПТУ № 39 (філіал)

317000, Світловодський район, с. Нікольське, тел.
9-03-41 —

тракторист-машиніст широкого профілю (з умінням виконувати роботи слюсаря-ремонтника та водія автомобіля).

СПТУ № 40

317320, м. Новоукраїнка, вул. Кірова, 28, тел.
2-28-50 —

тракторист-машиніст широкого профілю,

майстер сільського будівництва,

електрогазоварник.

СПТУ № 40 (філіал)

317220, Добровеличківський район, с. Піщаний Брід, вул. Леніна, 172, тел.
2-25-31 —

тракторист-машиніст широкого профілю, майстер сільського будівництва, електрогазоварник.

Управління народної освіти облвиконкому.
Кіровоградський корпус ВВО «СОЮЗРЕКЛАМА».

Кіровоград, вул. Полтавська, 71.

НЕДІЛЯ, 27 ТРАВНЯ

10.00 «Олімпійські ігри звірів», США. Повнометражний мультфільм.

11.30 «Цар звірів», США. Пригоди.

11.30 «Дух помсти», США. Фантастичний бойовик.

15.30 «Непереможний Нінзя», Японія.

17.30 «Дух помсти»,

19.30 «Смертельний мисливець», 2 серія. Ізраїль. Поліцейський бойовик. У головній ролі Іда Яша.

21.30 «Волоцюга з Беверді Хіл», США. Комедія.

ПОНЕДІЛОК, 28 ТРАВНЯ

10.00 Мультфільми У. Діснея.

11.30 «Бак Роджерс в ХХІ столітті», США. Фантастика.

13.30 «Брюс Лі наносить удар з могили», Гонконг. У головній ролі Б. Лай.

15.30 «Сильніше, ніж вогонь і залізо», США.

17.30 «Брюс Лі наносить удар з могили»,

19.30 «Розпалююча поглядом», США. Фантастика. За романом С. Кінга.

21.30 «Ще один хлопець», США. Комедія.

ВІВТОРОК, 29 ТРАВНЯ

10.00 Мультфільми У. Діснея.

11.30 «Володарі всесвіту», США. Фантастика.

13.30 «Легенда про золоту перлину», Японія. Фантастичний бойовик.

15.30 «Захопити живим чи мертвим», США. Поліцейський бойовик.

17.30 «Легенда про золоту перлину»,

19.30 «Офіцери і джентльмени», США.

21.30 «Вірна штука», США. Комедія.

СЕРЕДА, 30 ТРАВНЯ

10.00 Мультфільми У. Діснея.

11.30 «Легенда», США. Пригоди.

13.30 «Прощай, Б. Лі», Гонконг. У головній ролі Б. Лай.

15.30 «Шовки», США. Поліцейський бойовик.

17.30 «Прощай, Б. Лі»,

19.30 «Злодійка», Англія.

21.30 «Багатогранний варіант», США. Комедія.

ЧЕТВЕР, 31 ТРАВНЯ

10.00 Серіал мультфільмів про рожеву пантеру.

11.30 «Міст через ущелину Кассандри», США. Пригоди.

13.30 «Остання сутичка Б. Лі», Гонконг.

У головній ролі Б. Лай.

15.30 «Ніч комет», США. Фантастичний бойовик.

17.30 «Остання сутичка Б. Лі»,

19.30 «В пошуках загубленого ковчега», США. Режисер Спілберг.

21.30 «Навіжені-1», США. Комедія.

П'ЯТНИЦЯ, 1 ЧЕРВНЯ

10.00 «Серіал мультфільмів про Дональда і Плуто У. Діснея.

11.30 «Барселіно», Франція. В головній ролі Ж. П. Вельмондо і А. Делон.

13.30 «Вбивці поліцейських», Гонконг. Поліцейський бойовик.

15.30 «Мішень», США.

17.30 «Вбивці поліцейських»,

19.30 «Індіана Джонс і храм Долі», США. Режисер Спілберг.

21.30 «Навіжені-2», США. Комедія.

СУБОТА, 2 ЧЕРВНЯ

10.00 Серіал мультфільмів про Міккі Мауса У. Діснея.

11.30 «Гонки у часі», США. Фантастичні пригоди.

13.30 «Кулак Б. Лі», Гонконг. У головній ролі Б. Лай.

15.30 «Массад», США.

17.30 «Кулак Б. Лі»,

19.30 «Інопланетянин», США. Фантастика. Режисер Спілберг.

21.30 «Секрет мого успіху», США. Комедія.

НЕДІЛЯ, 3 ЧЕРВНЯ

10.00 «Том і Джері», У. Діснея.

11.30 «Крул», США. Казка.

13.30 «Молись про смерть», Японія. У головній ролі Шо Коцугі.

15.30 «Борці за свободу», США. Бойовик.

17.30 «Молись про смерть»,

19.30 «Зоряні контакти третього ступеня», США. Фантастика. Режисер Спілберг.

Огірки та інформатика

Кожного року учні середніх і старших класів працюють в колгоспі: білять дерева, збирають картоплю, яблука. За це колгосп лише за один навчальний рік виділяє нам туристичні путівки до Ленінграда, Тернополя, Києва і Москви.

Харчуванням нас забезпечує теж колгосп. Уже другий рік працює шкільна теплиця, побудована на кошти колгоспу, яка забезпечує свіжими овочами шкільну, колгоспну і дитсадківську їдальню.

Тісні зв'язки у нас із базовими підприємствами. Цього року обладнано комп'ютерний клас, де проводяться уроки інформатики для учнів старших класів, а після уроків кожного дня працює гурток.

Недавно у нашій школі відбувся семінар математиків, які відвідали гурток інформатики в одинадцятій класі.

Ліна СТЕПАНЮК,
учениця Петрокорбівської СШ.
Новгородківський район.

21 травня в обласному Будинку техніки урочисто відкрилася виставна технічної, декоративно-прикладної творчості і фоторобіт учнів СПТУ області, присвячена 45-річчю Перемоги. Було представлено близько 500 експонатів і фоторобіт. З технічної творчості молоді хочеться особливо відзначити СПТУ № 16 (М. Виска), СПТУ № 4, СПТУ № 6, СПТУ № 9 (Кіровоград). Експонати цих училищ: мотоблок «Норд» (керівник Раздайбіда В. Ф.), мікромотоцикл (керівник Белік В. І., верстат для відрізування металопрокату (керівник Раздайбіда В. Ф.), двигун для літальних апаратів (керівник Проценко Ю. І.), діюча модель паровоза (керівник Новиков), пристосування для перемотування зварювального дроту з бухт у касети для напівавтоматичного зварювання (керівник Подольняк В. І.), користуються особливим інтересом відвідувачів.

З декоративно-прикладної творчості представлено близько 200 експонатів. Серед них: 53 експонати було представлено СПТУ № 8 (керівник Олійник Л. О.), 23 експонати з СПТУ № 2 (керівник Ткалич Г. М. і Белецька Л. В.). Серед робіт по дереву відмічені експонати СПТУ № 16 (М. Виска, керівник Чудченко А. Я.), СПТУ № 37 (с. Онисієве, керівник Прищенко А. І.), СПТУ № 17 (М. Олександрія, керівник Юзель В. Л.).

Серед 184 фотоекспонатів відзначені СПТУ № 9 (м. Кіровоград, керівник Ставерський Г. О.), СПТУ № 33 (м. Олександрія, керівник Рубан І. О.), СПТУ № 12 (Знам'янка, керівник Сумовач І. І.), СПТУ № 13 (Олександрія, керівник Кудря А. А.), СПТУ № 17 (Олександрія, керівник Баранов М. М.).

Т. ІОНОВА,
завідуюча організаційно-методичним відділом технічної та декоративно-прикладної творчості.

О. ПЕРЛЮК ЕКЗАМЕН

— Тетяно Іванівно, я краще прийду наступного разу.

— Ну що ви, Сьомушкін, ви ж учили!

— Тетяно Іванівно, зрозумійте мене правильно — я просто не маю морального права...

— Я розумію...

— Але я зовсім нічого не знаю: ні теорему Остроградського-Гаусса, ні закон Ома, ні те, як від цих електроніків можуть крутитися такі великі двигуни.

— Це, мабуть, я вам так пояснювала. Погляньте у мій конспект, бачите, як тут все складно: скільки всіяких крочечків, рисочок, іноземних літер — сам чорт ногу зламає!

— Це не виправдання!

— Сьомушкін, будь ласка! Зрозумійте мене: я ж тягну назад усю кафедру, у моїх студентів найнижча успішність, ваш декан вже другий тижде не вітається, навіть мій чоловік...

Тетяна Іванівна закрила обличчя руками й схлипнула.

— Ну що ви, не треба... Добре, згоден, але за однієї умови — не більше «трійки»!

Тетяна Іванівна страшенно закотила очі.

— Добре, «четвірку», і не більше. А то знаєте, виступати кругом доведеться, брати участь, засідати, виберуть куди-небудь, а потім ще й в аспірантурі залишатися, а мені якось...

Однак домовити Сьомушкін не встиг. Влучивши зручний момент, Тетяна Іванівна вихопила у нього з рук залікову книжку й з урочистим виглядом вивела — «Відмінно».

СКІЛЬКИ КОШТУЄ ПОЛІТ ДУХУ?

— Я приходжу о сьомій годині з роботи, стомлений, вже мені не до книжок чи газет, хочеться розслабитися. Можу випити, ну, ще якийсь відик подивитися, — розмірковував один молодий робітник.

Справді, наше життя майже не передбачає розвитку високої культури чи то особистості, чи колективу, чи торгівлі, чи виробництва. «Загниваючі» капіталісти добре знають, що культурна, вихована людина просто не зможе (маючи, звичайно, відповідні умови) працювати небало, неакісно. Який же рівень культури робітничого класу на сьогодні? Якось довелося жити в робітничому гуртожитку. Чи хоч раз мої сусідки, робітниця провінційного електромеханічного заводу пішли разом на цікавий фільм чи подискутували на теми мистецтва, літератури, політики? Натомість — прокурени кімнати, горілка, хлопці, деколи й нецензурна лайка. А одна, особливо експресивна дівчина, яку добряче підпоїв її ж кавалер, спочатку завела бійку з хлопцями на танцях, а потім дременула десь в нічне місто. Весь гуртожитський блок шухав її ледь не до ранку. (А раптом десь поб'ють, або ще кудись влізє!). А вірний лицар мирно спав на її ж ліжку.

Доводилось чути й ще гірше. Робітники не задоволені оплатою, несправедливий начальник. Або мовчати і пиячити, або збираються «йти бити». Зрештою, оті страшні криваві, міжнаціональні конфлікти теж від нашого безкультур'я. В масу незадоволених життям, дефіцитами, національним і соціальним безправ'ям, неможливістю розпорядитися своєю долею, відсутністю надії на краще тільки кинь іскру...

Але й з великим задоволенням (хоч було це кілька років тому) згаду розмову із молодим робітником «Гідросилу» Андрієм Максимчуком. І ерудиція, і думка, й іронія. Він був членом самодіяльного колективу.

Не буду стверджувати, що участь в якомусь мистецькому колективі одразу ж робить людину культурнішою. Та як би не вдавали з себе наші дівчата і хлопці завзятого хуліганів, циніків, а душа тягнеться до світлого, доброго. Поступово опадає мішура, людина змінюється. Це тоді, коли є кому те світло і добро випромінювати.

Мабуть, всі знають про студентський театр «Етап», що працює при СПТУ-9. Діти театру і діти просто

СПТУ — це зовсім різні люди. Не проводила ніяких досліджень, але рівень спілкування, вихованість, тактовність відрізняються. Репетиції в них проходять щодня. Ім, як повітря, не вистачає один одного, кожного, усіх, всім — кожного. Розминка — це цілий ритуал. Першим виконують реверанс. Ніхто не має права в цей час сидіти.

До деяких спектаклів самі ж актори пишуть слова і музику («Тісто», «Скалки дзеркала»). Важко описувати такі спектаклі, цей водоспад іронії, гумору, вигадки треба слухати, ці то рішучі, то насмішуваті вирази обличчя і жести треба бачити. «Из нашего теста лапша на каждые уши хороша» або «я знаю, дача будет, я знаю сад, цвєсть, способны наши люди не спать, ни пить, ни есть».

Актори експериментального театру актуальних проблем не тільки учні СПТУ-9 — тут і школярі, і студенти машинобудівного технікуму та технікуму радянської торгівлі, учні СПТУ-4 та медучилища, робітник «Червоної зірки» та кіномеханік кінотеатру «Ятрань». Щороку йдуть хлопці з театру в армію. Проводжають їх спектаклями, виступи відбуваються прямо у військоматі. Цього року «Етап» прощається з Андрієм Черненко, Олександром Роздобудьком, Юрієм Чорним, Віталієм Плякою. Потім одержуватимуть листи. Писатимуть на ім'я керівника, «нашого главаря» Юрія Олександровича Жеребцова. «Саніч! Я тільки зараз зрозумів, що саме ви зробили з мене самостійну людину» В. Петленко, в/ч, Київ. Є листи й не з армії. «Знаєте, Юрій Саніч, я б зараз все віддала, щоб опинитися хоч на одній репетиції чи спектаклі. Ваша Машка. Єваторія».

Наталка Кушпіль працює зараз на міхміській телефонній станції. Без театру нудьгує. «Етап» змінив її погляди на театр і мистецтво взагалі.

На спектаклях «Етапу» цікаво всім. Його підтримує й морально й матеріально дирекція училища. А ось педагогі не всі і не завжди. Що, здавалося б, парадоксально. Бо хто ж, як не вони повинні в першу чергу дбати про духовність своїх вихованців. Можливо, якби кожен вчитель був особистістю, менше було б малолітніх злочинців? Бо вчителів багато, але яскравих

індивідуальностей, навколо яких би згуртувалися діти, мало.

...Андрій Полежаєв, коли прийшов вчитися до СПТУ-4, почав свою діяльність із того, що заліз через вікно в кімнату, де зберігаються музичні інструменти. Зараз він соліст вокально-інструментального ансамблю «Товариш». І музику пише сам, і слова, виступає зі своїми піснями.

Чи є різниця між училищами, де просто вчать професії, і тими, де є ще й різні самодіяльні колективи? — запитую в художнього керівника Будинку художньої і технічної творчості обласного управління народної освіти заслуженого працівника культури УРСР Ніни Василівни Брояковської.

— Звичайно, є. Міняться обрис всього навчально-виховного процесу. Візьміть ось Голованівське СПТУ-38. Там уже багато років працюють керівниками гуртків дві сімейні пари — Виноградових і Ганусів. Заступник директора з виховної роботи Л. І. Ярова не просто сприяє розвитку художньої творчості учнів, сама бере участь у фольклорному колективі, вона ж і солістка в хорі. І скільки підлітків із цього училища знято з обліку у виховно-кримінальному відділі.

А ось Гену Ченцова, колишнього випускника СПТУ-2 не приймали в комсомол, він випивав. Коли ж став учасником народного самодіяльного ансамблю пісень і танцю при Будинку художньої та технічної творчості, поступово змінився на краще.

— Мене турбує зараз, — продовжує Ніна Василівна, — щоб ми не зробили крок назад. Управління профтехосвіти передали в систему народної освіти. І ми ніби розчинилися в ній. Хочеться, щоб керівництво училищ за всіма поточними справами не забувало про розвиток самодіяльних колективів, гуртків. Керівник має бути, в першу чергу, вихователем. Це так потрібно нам всім.

Зараз ми, впадаючи, на мою думку, в чергову крайність, намагаємось перевести все на світі на госпрозрахунок. Але якщо це стосується культури, то такі прагнення можуть бути згубними. Якими грошима виміряти вдячні листи до Ю. О. Жеребцова чи відкритий талант Андрія Полежаєва?

м. Кіровоград.

С. БОНДАР.

ЗВІТУЮТЬ ЮНІ ФІЛАТЕЛІСТИ

Тринадцять колекцій марок та конвертів представлено на четвертій обласній юнацькій філателістичній виставці, яка присвячена 120-річчю з дня народження В. І. Леніна та 45-річчю Перемоги радянського народу у Великій Вітчизняній війні і відкрилася у кіровоградському магазині «Філателія». Тут представлені зібрання юних філателістів з Ульяновського районного Будинку піонерів, Рівнянського Будинку піонерів Новоукраїн-

ського району, Новоградського Будинку піонерів Олександрійського району, обласного центру та інших районів області.

Гості магазину побачать марки, присвячені В. І. Леніну, екології, спорту, науці та техніці. Ця виставка — цікавий подарунок не тільки юним філателістам, а й дорослим колекціонерам.

ДО ВАШОЇ БІБЛІОТЕКИ

На полицях книжкових магазинів з'явилася книжка,

яка, безперечно, зацікавить кваліфікованих шахістів. Це — монографія міжнародного майстра В. Осеноса «Дебют Реті». В цій книзі зібраний та узагальнений великий практичний матеріал.

Для всіх, хто цікавиться шахами, складе безперечний інтерес і книга відомих шахістів М. Ейве та Л. Пінса «Песгун Каїси». Це — книга про одного з визначних шахових талантів Х. Р. Капабланку.

В. ГРИШИН.

3 28 травня
по 3 червня

понеділок

28 ТРАВНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — «Сім'я Зітарів». Художній телефільм. 5 серія. 9.45 — Футбольний огляд. 10.15 — Прем'єра документального телефільму «Луйс». 10.35 — Цирк на воді. 11.30 — Стоп-кадр. Науково-популярний кіноогляд. 12.30 — Час. Телевізійна служба новин. 15.30 — ТСН. Телевізійна служба новин. 15.45 — Ми йдемо шукати. 16.15 — Концерт Державного ансамблю пісні і танцю Татарської АРСР. 16.55 — Хвилини поезії. 17.00 — Дитяча година. 3 уроком німецької мови. 18.00 — Прем'єра документального телефільму «Слідопит». «Я все бачу». 18.30 — Час. Телевізійна служба новин. 19.00 — В майстерні художника. «Три життя Івана Никитичова». 19.10 — Мультфільм. 19.35 — «Сім'я Зітарів». Художній телефільм. 4 серія. Прем'єра. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 21.40 — Колаж. 21.45 — Прем'єра документального телефільму «СРСР — США: роман століття». 23.05 — Фестиваль. Конкурси. Концерт. 0.10 — ТСН. Телевізійна служба новин. 0.30 — «Одруження Белугіна». Фільм-вистава. 2.06 — Співає Рафаєла Карра.

▲ УТ
9.00 — Новини. 9.20 — Відео-фільм-вистава «Закон». 10.45 — Співає Г. Менкуш. 16.00 — Новини. 16.10 — «Шасливий дорогий». (Кіровоград). 16.25 — «Природа і ми». (Кіровоград). 17.10 — «Чотири дні з М. Л. Кропивницьким». Репортаж про святкування 150-річчя від дня народження М. Л. Кропивницького. (Кіровоград). 17.40 — «День за днем». (Кіровоград). 18.00 — На сесії Верховної Ради УРСР. 20.00 — Актуальна камера. 20.30 — На добраніч, діти! 20.45 — На сесії Верховної Ради УРСР.

...Хто на кордоні служив

Міський комітет комсомолу м. Кіровограда запрошує взяти участь прикордонників усіх поколінь у відзначенні 28 травня

ДНЯ ПРИКОРДОННИКА.

У програмі: з 18.00 до 19.00 — урочистий хід від площі Кірово до парку імені Леніна (покладення квітів); з 19.00 — до 19.30 — мітинг у парку імені Леніна, присвячений Дню прикордонника; з 19.30 до 21.00 — спортивні заходи, святковий концерт. Довідки — телефонами 2-75-11, 4-98-71.

▲ ЦТ (II програма)
8.00 — Гімнастика. 8.15 — «Пул землі». Документальний телефільм. 8.45 — «Що знає про кохання кохання». Концерт. 9.20 — Дітям про звірят. 9.50 — Фільм — дітям. «Сумка сурма». 11.00 — Джерела. 11.30 — Сеанс повторного телефільму. «Диня». 17.00 — Телестудії міст РРФСР (Чита). 17.25 — «ТВ про Ті-Ві». Американська компанія «Ей-бі-сі-ньюз». 18.25 — Колаж. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 19.00 — Інформаційна програма. У перерві — 20.00 — Вечірня назва.

вівторок

29 ТРАВНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — «Сім'я Зітарів». Художній телефільм. 5 і 6 серії. 11.05 — Мультфільми. 11.25 — Дитяча година. 3 уроком німецької мови. 12.25 — Колаж. 12.30 — Час. Телевізійна служба новин. 15.30 — ТСН. Телевізійна служба новин. 15.45 — Сучасні тенденції суспільного розвитку. 16.30 — Мультфільм. 16.45 — ТелеЕко. Журнал. 17.15 — Здрастуй, музико! 18.00 — Прем'єра документального телефільму «І. М. Петров (Тойво Вях), мої кордони». 18.30 — Час. Телевізійна служба новин. 19.00 — П. Чайковський. Тріо «Пам'яті великого художника». 19.50 — «Сім'я Зітарів». Художній телефільм. 5 серія. Прем'єра. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 22.00 — Творче об'єднання «Пресклуб» представляє... 22.55 — Сходінка до Парнасу. 23.10 — Творче об'єднання «Пресклуб» представляє... Продовження. 0.15 — ТСН. Телевізійна служба новин. 0.40 — «Просто так». Телефільм. 1.50 — Спортивна програма. 2.20 — Після вистави. Театральний напуск.

▲ УТ
9.00 — Новини. 9.20 — І. Рєбкін. «Ніч у купе». Вистава Ленінградського академічного театру драми ім. Пушкіна. 16.00 — Новини. 16.10 — Для дітей. «Веселка». (Кіровоград на Республіканське телебачення). 16.40 — Заїт про роботу 24-ої обласної партконференції. (Кіровоград). 18.00 — На сесії Верховної Ради УРСР. 20.00 — Актуальна камера. 20.30 — На добраніч, діти! 20.45 — На сесії Верховної Ради УРСР.

▲ ЦТ (II програма)
8.00 — Гімнастика. 8.15 — «Прелюдія». Документальний телефільм. 8.40 — В. Коростильов. «Про Івана-не-Великана». Фільм-вистава для дітей театру ім. Є. Вахтангова. 10.50 — Прем'єра документального фільму «Нудьга». 11.20 — Концерт хореографічного фольклору РРФСР. 12.00 — Сеанс повторного телефільму. «Державний кордон». Фільм 1. «Ми наш, ми новий...». 1 серія. 13.05 — Ритмічна гімнастика. 17.30 — Теніс. Відкритий чемпіонат Франції. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 19.00 — Інформаційна програма. У перерві — 20.00 — Вечірня назва.

середа

30 ТРАВНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — «Сім'я

Зітарів». Художній телефільм. 6 серія. 10.00 — Концерт Державного ансамблю пісні і танцю Татарської АРСР. 10.40 — «СРСР — США: роман століття». Документальний фільм. 12.00 — Це було... було... 12.30 — Час. Телевізійна служба новин. 15.30 — ТСН. Телевізійна служба новин. 15.45 — Музична скарбниця. Концерт з творів Дж. Гершвіна. 16.40 — «Аргонати». Мультфільм. 17.00 — Дитяча година. 3 уроком англійської мови. 18.00 — Концерт ансамблю «Барабан» (м. Мілан, Італія). 18.30 — Час. Телевізійна служба новин. 19.00 — Влада — Радам. 19.30 — «Сім'я Зітарів». Художній телефільм. 6 серія. Прем'єра. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 22.00 — Колаж. 22.05 — Пісня-90. 23.20 — Фінал по середах. «Мистецтво розумити мистецтво». 0.30 — ТСН. Телевізійна служба новин. 0.50 — «Слідство веде до Знатоки». Телевистава. «Справа б-а. «Шантан». 1 і 2 частини. 3.21 — Творчий вечір М. Сліченко.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Грає О. Ботвинов. 9.50 — Село і люди. 10.20 — Концерт. 11.20 — Говоримо українською. 11.40 — Вісничий політехнічний заступник. 16.00 — Новини. 16.15 — «На хвилі дружби». Державний ансамбль пісні і танцю Чуваської АРСР. (Кіровоград). 17.20 — Телефільм. «Коліс». (Кіровоград). 17.40 — «Якою бути національній школі?». (Кіровоград). 18.00 — На сесії Верховної Ради УРСР. 20.00 — Актуальна камера. 20.30 — На добраніч, діти! 20.50 — На сесії Верховної Ради УРСР.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Співає народна артистка Киргизької РСР С. Бекмуратова. 8.40 — «Пошук істини». Документальний телефільм. 9.00 — «Про друзів-товаришів...». Зустріч з колективом народного хору ветеранів Великої Вітчизняної війни. 9.45 — Мультфільм. 10.00 — Фільм — дітям. «Тихі трісчички». 1 і 2 серії. 12.10 — «Сибір на екрані». Кіножурнал. 12.20 — Сеанс повторного телефільму. «Державний кордон». Фільм 1 — «Ми наш, ми новий...». 2 серія. 17.00 — Теніс. Відкритий чемпіонат Франції. 18.00 — Мультфільм «Про Дикобраза. Тушканчик та Черепашку». Фільми 1, 2, 3. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 19.00 — Інформаційна програма. У перерві — 20.00 — Вечірня назва.

четвер

31 ТРАВНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — «Поверніть Ренка». Мультфільм. 8.50 — Грає Зразковий показовий оркестр Прикордонних військ КДБ СРСР. 9.15 — Творче об'єднання «Пресклуб» представляє... 11.15 — Завтра — прем'єра. Про творчість В. Плущенка. 12.25 — Колаж. 12.30 — Час. Телевізійна служба новин. 15.30 — ТСН. Телевізійна служба новин. 15.45 — Фільм — дітям. «Сліпий птах». 16.50 — Прем'єра документального фільму «Мати й мачуха». 17.30 — Телеміст Москва — Бостон. Екологічна безпека

людства. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин. 19.00 — До шістнадцяти і старші. 19.45 — Сходінки. Художньо-публіцистична програма. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 22.00 — Музика в ефірі. 0.00 — ТСН. Телевізійна служба новин. 0.25 — «Сватання гусара». Телефільм. 1.30 — Російський музей. Ілля Рєпін. 2.00 — Шлях до ролі. Про творчість Н. Гундаревої та М. Неїолової.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Джерело. 16.00 — Новини. 16.15 — Для дітей. «Веселка». 16.45 — «Сонячне коло». Концерт колективів художньої самодіяльності Кіровоградського обласного Палацу піонерів та школярів ім. В. І. Леніна. (Кіровоград). 18.00 — На сесії Верховної Ради УРСР. 20.00 — Актуальна камера. 20.30 — На добраніч, діти! 20.45 — На сесії Верховної Ради УРСР.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — «Як справи, заповіднику?». Документальний телефільм. 8.35 — М. Римський-Корсаков. Симфонічна сюїта «Шехеразада». 9.20 — «Планета Сатлаєва». Документальний фільм. 9.40 — Здрастуй, музико! 10.00 — Фільм — дітям. «Вершини». 1 серія. 11.05 — Телестудії міст РРФСР. (Улан-Уде). 11.45 — Ритмічна гімнастика. 12.15 — Сеанс повторного телефільму. «Державний кордон». Фільм 2 — «Мирне літо 21 року». 1 серія. 17.00 — Ритмічна гімнастика. 17.30 — Теніс. Відкритий чемпіонат Франції. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 19.00 — Інформаційна програма. У перерві — 20.00 — Вечірня назва.

п'ятниця

1 ЧЕРВНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.30 — «Казка на колосах». «Казка на колесах продовжує шлях». Мультфільм. Частини 1 і 2. 9.00 — До шістнадцяти і старші. 9.45 — Прем'єра документального телефільму «Пісня серця». 10.15 — «Сходінки». Художньо-публіцистична програма. 11.30 — Навколо світу. Альманах. 12.30 — Час. Телевізійна служба новин. 15.30 — ТСН. Телевізійна служба новин. 15.45 — Прем'єра документального фільму

КІРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСНА ШКОЛА МИСТЕЦТВ

оголошує прийом дітей віком 5—6 років до підготовчих груп лауреата премії Ленінського комсомолу зразкового хореографічного ансамблю

«ПРОЛІСКОМ»

Конкурсний прийом відбувається з червня: о 10.00 — хлопчиків, о 12.00 — дівчаток. Адреса школи: м. Кіровоград, вул. Володарського, 16. Телефон для довідок 4-55-94. Іхати автобусами №№ 105, 107, 120. Тролейбусом № 2 до зупинки «Агентство аерофлоту».

«Кроки назустріч». 16.35 — Співає Г. Шойдагбасва. 17.00 — Зустріч в Концертній студії Останкіно з педагогом, композитором і диригентом Г. Струве. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин. 19.00 — Прогрес. Інформація. Реклам. 19.30 — Кінопанорама. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 22.00 — Колаж. 22.05 — Брейл Ринг. «Що? Де? Коли?». 22.50 — Це було... було... 23.10 — Погляд. 0.55 — ТСН. Телевізійна служба новин. 1.20 — «Той самий Мюнхаузен». Телефільм. 1 і 2 серії. 3.12 — Спорт, любов і фантазія. Кіноконцерт.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.15 — До уваги шкіл: випускний екзамен з української і російської мов. 9.35 — Сьогодні — Міжнародний день захисту дітей. 10.05 — Художній фільм «Перше кохання». 16.00 — Новини. 16.10 — Поговоримо відверто. 16.45 — «День за днем». (Кіровоград). 17.00 — Концерт. 18.00 — На сесії Верховної Ради УРСР. 20.00 — Актуальна камера. 20.30 — Англійська реклама фірми «Шелл». 20.30 — На добраніч, діти! 20.45 — На сесії Верховної Ради УРСР.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — «Мільярди у валізі». Документальний фільм. 8.45 — «Егіпетські ночі». Фільм-балет. 9.25 — Документальні телефільми «Нас зустрічає дитячий сад». «Мовчунка». 9.45 — Фільм «Вершини». 2 серія. 11.00 — Музиканти про музику. 11.45 — Сеанс повторного телефільму «Державний кордон». Фільм 2 — «Мирне літо 21 року». 2 серія. 17.00 — Телестудії міст РРФСР. (Мурманськ). 17.30 — Теніс. Відкритий чемпіонат Франції. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 19.00 — «Пісня залишається з людиною». «Ніжність». (О. Пахмутава, М. Добронравов). 19.55 — Колаж. 20.00 — Вечірня назва. 20.15 — Інформаційна програма. 0.00 — Волейбол. Першість світової ліги. Чоловіки. Збірна СРСР — збірна Японії.

субота

2 ЧЕРВНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Наш сад. 9.05 — «Казка в назці». Мультфільм. Частини 3, 9.20 — Прем'єра документального телефільму «Олександр Невський». 10.20 — Партнер. Комерційний вісник. 10.50 — До 45-річчя Перемоги. «Довгі верстайні війни». Художній телефільм. 2 і 3 серії. 13.05 — М. Равель. Тріо мі мінор. Винокує тріо «Возар» (США). 13.35 — Кіноафіша. 14.35 — У світі тварин. 15.35 — Політичні діалоги. 16.05 — Мультфільм. 16.30 — Фільми режисера К. Кійска. «Лісові фіалки». 18.00 — Кіноконцерт. 18.45 — Фотоконкурс «Земля — наш спільний дім». 18.50 — «Стамбульський калейдоскоп». 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 22.00 — «Нетермінова весна». Художній телефільм. 1 і 2 серії. 0.10 — Шоу Володимира Преснякова. 1.20 — ТСН. Телевізійна служба новин. 1.45 — «Ох, воведів, воведів». Телефільм. 2.49 — Музична програма «50х50».

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Ритмічна гімнастика. 9.45 — Для дітей. Художній фільм «Літні спогади про планету». 1 серія. 10.50 — «На хвилі дружби». 11.25 — «Доброго вам здоров'я». 11.55 — Телефільм «Долі забутих кораблів». 12.25 — Художня панорама. 13.15 — Новини. 13.30 — Реклам. 13.35 — Художній фільм «Старі борги». 15.00 — Суботні зустрічі. 16.30 — До днів Великої Британії в СРСР. 16.35 — Афіша. 16.40 — «Пломінь». Клуб української пісні. 18.00 — Документальний фільм «Друге життя старого фото». 20.00 — Актуальна камера. 20.30 — На добраніч, діти! 20.45 — З концерту II Міжнародного фестивалю фольклору. В перерві — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — В. Бєляєв. Вокальний цикл «Зарічною стороною». 8.40 — «Пришельці». Документальний фільм. 9.10 — «Владивосток. Рік 1918». Художній фільм з субтитрами. 10.25 — Прем'єра документального фільму «Договір з землею». 10.35 — Чемпіонат США з баскетболу серед професіоналів НБА. 11.35 — Телепрограма «Сім'я». 12.35 — Прогрес. Інформація. Реклам. 13.05 — Кінопубліцистика союзних республік. Прем'єра документального телефільму «Фермери». 13.25 — Теніс. Відкритий чемпіонат Франції. 14.25 — Колаж. 14.30 — Відеонал «Радянська Росія». 17.00 — Під знаком «Пі». 18.00 — «Вітвіки Рамзеса». Мультфільм. Фільм 1. 18.10 — Під знаком «Пі». 19.30 — Прем'єра документального телефільму «Детективи з «Алекса». 20.00 Вечірня назва. 20.15 — Міжнародний турнір з акробатичного рон-ролу. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 22.00 — Прес-клуб. 0.00 — Нічний сеанс. Кіноконцерт. 0.50 — «Полювання за трюфелями». Художній телефільм із цинау «Телефон поліції 110». (НДР).

неділя

3 ЧЕРВНЯ

▲ ЦТ (I програма)

8.00 — Спорт для всіх. 8.15 — Ритмічна гімнастика. 8.45 — Ти-раж «Спортлото». 9.00 — З ранку раненько. 10.00 — На службі Вітчизни. 11.00 — Ранкова розважальна програма. 11.30 — Клуб мандрівників. 12.30 — Здоров'я. 13.15 — Музичний кіоск. 13.45 — Програма телебачення Італії. 14.45 — Кіноконцерт. 15.15 — У світі казок і пригод. «Варганна принцеса». Художній телефільм. 16.45 — Сильська година. Панорама. 18.00 — Образ. Літературна передача для старшокласників. 19.15 — Прем'єра художнього телефільму «Лікарня на околиці міста». 1 і 2 серії. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 22.00 — Думки про вічне. Недільна моральна проповідь. 22.15 — Г. Міллер. «Серенада місячного світла». 23.40 — «Дон Сезар де Базан». Телефільм. 1 і 2 серії. 1.55 — Танцювальні ритми в симфонічній музиці.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Ритмічна гімнастика. 9.50 — У неділю вранці. 10.50 — Для дітей. Худож-

ний телефільм «Літні спогади про планету». 2 серія. 12.00 — Грас інструментальний ансамбль «Мелодія». м. Олександрія. (Кіровоград на Республіканське телебачення). 12.30 — Скарбниця пам'яті. 13.15 — Для дітей. Канал «Д». 14.45 — Село і люди. 15.15 — Ви нам писали. 16.00 — Служба солдатська. (Кіровоград на Республіканське телебачення). 17.00 — В країні мультяндії. 18.00 — Телеспорт-арена. 18.30 — Молодіжна студія «Гарт». 20.00 — Актуальна камера. 20.40 — На добраніч, діти! 20.55 — До днів Великої Британії в СРСР. 21.00 — Відеоміст. Естрадна розважальна програма. 22.00 — Художній фільм «Я вас дочекаюсь». 23.05 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — На зарядку, ставай! 8.15 — Концерт Воронежського російського народного хору. 8.50 — «Вітвіки Рамзеса». Мультфільм. Фільм 2. 9.00 — «...і впадає у Каспійське море». Документальний телефільм із циклу «Земля тривоги нашої». 9.30 — Телестудії міст РРФСР. (Махачкала). 10.00 — «Успіх». Художній фільм з субтитрами. 11.30 — Клуб мандрівників (з сурдоперекладом). 12.30 — Теніс. Відкритий чемпіонат Франції. 13.30 — Фільми студії союзних республік. «Десять хвилин з ангелом». Прем'єра. 14.30 — Відеонал «Радянська Росія». 17.00 — Планета. Міжнародна програма. 18.00 — Концерт з творів А. Долуханяна. 19.00 — Кінний спорт. Міжнародні змагання. 19.45 — Естрадна програма. 20.00 — Вечірня назва. 20.15 — «Північні дзвони». Фільм-концерт. 20.45 — Колаж. 20.50 — «Джебранові острови». Документальний телефільм. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 22.00 — Молоде кіно. 23.15 — Волейбол. Першість світової ліги. Чоловіки. Збірна СРСР — збірна Японії.

УВАГА!

Народний депутат УРСР В. І. Шишкін повідомляє, що в неділю, 27 травня, о 13-й год. він виступатиме в парку імені Леніна м. Кіровограда з розповіддю про перебіг сесії Верховної Ради УРСР.

Хто хоче бути водієм тролейбуса?!!

КІРОВОГРАДСЬКЕ ТРОЛЕЙБУСНЕ УПРАВЛІННЯ

оголошує набір на курси з підготовки водіїв тролейбусів.

Форма навчання денна. Строк навчання — 6 місяців. Початок навчання — у міру комплектування груп.

Під час навчання учні користуються правом безплатного проїзду в тролейбусах, їм виплачується стипендія 72 крб. щомісяця, одиноком надається гуртожиток.

За довідками звертайтеся до відділу кадрів тролейбусного управління: Кіровоград, проспект «Правда», тролейбусне управління; тел. 3-61-15.

Адміністрація тролейбусного управління.

1. Розкажіть, будь ласка, докладніше про любовні ігри, ласки і сексуальні пози.

Щоб розповісти про це докладно, як ви просите, потрібні цілі книги. Їх у нас, на жаль, випускається дуже мало. Останнім часом, правда, цю пустоту заповнюють своїми брошурами кооперативи. Із серйозної загальнодоступної літератури радимо почитати «Введение в сексологию» І.С. Кона. Найкраще ж ці питання висвітлені в класичних речах — давньоіндійських трактатах «Камасутра» і «Гілки персика». Вони ходять по руках у передруках, але «Камасутру» обіцяв вмістити «Студенческий меридиан». Не пропустіть цих публікацій.

Оволодіння «технологією» пестощів, однак, ще не гарантія досягнення високої насолоди. Можна зробити все по писаних правилах, а партнер буде невдоволений, бо у кожного свій смак. Тому не соромтеся делікатно поцікавитися у вашого друга чи подруги, чи подобаються їм ваші дії. І самі не стискуйте з досади зуби, і не терпіть мовчки, коли вас не так цілують, а мило, з гумором постарайтеся повідомити про свої бажання.

У кожного своя індивідуальність, проте є й спільні майже для всіх моменти, що приносять задоволення при інтимному контакті. Це — ніжні поцілунки у вуста, шию, вухо, за вухом через волосся, потилицю під волоссям, руки біля ліктя, боки на рівні талії, живіт. У жінок еrogenних місць може бути набагато більше — приміром, долоні рук, спина між лопатками.

Дехто любить пристрасні, аж до болю пестощі, але далеко не всі, тож ніколи не починайте поцілунок з укусу.

До речі, в «Гілках персика» однією з найвишуканіших ласк (не за формою, а за виникаючими відчуттями) названо так звані «язики полум'я». Це коли закохані йдуть поряд вулицею, особливо у юрмі (коли треба обминати інших і немає можливості тіснішого зближення) і неспорохом торкаються один одного через одяг плечем, ліктем, стегном, волоссям. Але це буває тільки із закоханими!

І навіть у них трапляються хвилини, коли хтось не настроєний любоватися-милюватися, тоді іншому не слід наплювати і доскіпливо з'ясувати причини, а кра-

Сьогоднішній випуск полоси «Особисте життя» ми присвятили розбору ваших запитань, шановні читачі. Листи надійшли з Новомиргорода, Помічної, Кіровограда. Автори підписалися ініціалами, та, гадаємо, кожен упізнає своє питання, а відповіді, сподіваємося, стануть у пригоді й іншим.

ЯЗΙΚИ ПОЛУМ'Я

ще перечекати до сприятливіших часів.

2. Як є чоловічі презервативи і як ними користуватися?

Може,десь і багато є різновидів цих пристосувань, але в наших аптеках хоч би на якийсь один натрапити, наприклад, усім відомий гумовий. Розпаковують його безпосередньо перед використанням. Але не забудьте завчасно домовитися про це з вашою подругою, оскільки без попередження ваші приготування можуть її шокувати.

Залишайте на кінці презерватива вільне місце приблизно на 1/5 його довжини. Кремом, вазеліном користуватися не слід. Не вдавайтеся до цього способу запобігання вагітності постійно — хай певний час застерігається дружина.

3. Як проводити з дівчиною першу шлюбну ніч?

Найперше, як це не дивно, тактовно поцікавтеся, чи не має ваша молода дружина наміру просто поспати після стомливого весілля, відклавши все інше на потім. Не ображайтеся, якщо вона сама попросить вас поки що почекати, — у вас ще багато ночей попереду. Коли ж її бажання співпадають із вашими, будьте ніжним, неквапливим і поступовим у своїх діях, час від часу цікавлячись, як вона себе почуває. Але питайте не одноманітно на зразок «Ну, як?», а варіантно. Скажімо «Тобі так зручно?», «Не боляче?», «Я тобі не заважаю?». Говоріть їй хороші слова, які відтворюють ваші почуття. Слід сказати, що перший статевий акт для незайманої дівчини май-

же ніколи не буває приємним — це приїде згодом. Не все може вийти і в чоловіка. Хай це не буде для вас драмою. Почекайте, відпочиньте. Часом у дівчат, котрі не жили статевим життям, при спробі інтимного зближення стискуються м'язи малого таза, що робить статевий акт неможливим. Це явище зветься вагінізмом. Якщо з вашою дружиною таке сталося, не наполягайте, на своєму, пригостіть їй ніжно, заспокойте, а завтра зверніться до лікаря — він цей стан легко зніме.

4. Як бути привабли-

вою? Як привернути до себе увагу хлопця, котрий тебе не помічає?

Називаємо трьох жінок, котрих усі добре знають завдяки телебаченню. Алла Демидова, Маргарет Тетчер, Алла Баянова. Ми зумисне назвали далеко не юних дам, бо легко бути гарною за рахунок моло-

вості. Результат тривалої тренуваності.

Вважається, що усімінене обличчя — найкрасивіше. Прийміть це твердження з обмовками. Негарні зуби, несимпатична гримаса лицьових м'язів при усміху не прикрасять вас, а навпаки. Якщо маєте ці недоліки, то не оз-

явити увагу до слів співрозмовника, час від часу говоріть: «Як цікаво!», «А я й не знала», «О, ще й таке буває». Але коли вас запитують, обов'язково відповідайте. Коли говорите довго, запитайте співрозмовника, чи не набридло йому слухати і простежте за його реакцією.

Про необхідність бути гарно причесаною і зодягненою вам говорити не треба — самі знаєте. Не забудьте й про необхідність якомога частіше звертатися до мила, води, рушника і дезодоранту, як би це не було складно в наших аскетичних побутових умовах. По можливості мийтеся після кожного відвідування туалету. Вживаючи парфуми, старайтеся не переборщувати і не змішуйте кількох запахів.

Не носіть у жарку погоду синтетичних і шкіряних брюк і гумового взуття, шерстяних джемперів під горло.

Часник і цибуля, зличайно, дуже апетитні й корисні овочі, але не їжте їх, їдучи на люди. Завжди майте при собі жувальну гумку, кофейні зерна, сушену цедру цитрусових. Пожувавши їх (непомітно для оточуючих), ви позбавите їх «задоволення» дізнатися, що ви щойно їли борщ або копчену скумбрію. Після вживання риби особливо старанно мийте руки, губи і чистіть зуби.

А привернути увагу хлопця, який вас не помічає, найліпше допоможе звернення до нього за консультацією чи поміччю. Просіть не те, що вам дуже треба і не те, що його може обтяжити, а те, що зробити йому буде приємно, при чому він відчує свою значущість. Для цього ви попередньо повинні дізнатися про його інтереси.

Ну, приміром, ви знаєте, що він часто ходить у кіно, отож спитайте, який фільм він радить вам подивитися і чому. Або, скажімо, він філателіст, а вам надійшов пакет із гарною маркою — запропонуйте йому її. Але будьте обережні з хлопцями, котрі захоплені чимось до крайності.

Бо скільки б ви заради збереження симпатії хлопця і з ввічливості не терпіли його розповіді про відомі рок-групи чи знаменитих каратистів, а якщо ці теми вам абсолютно не цікаві, то нудьга неодмінно погасить язик полум'я, які було виникли напочатку. Прислухайтеся до свого «фаната» ще чимось, у чому добре розбирається самі.

Бажаємо успіхів!

дого блиску очей, натурального рум'янця, обличчя без зморшок, а от лишатися принадею завжди дуже важко. Привидіться до цих жінок. Вони різні. Перша — стримана аж до сухуватості, гордовита (згадали герцогиню

Мальборо в недавню повторену по ТБ фільмі «Склянка води»). Друга — офіційно-привітна, доброзичлива, але все ж ледь помітно відсторонена від оточуючих. Третя — жвава, рухлива, гнучка, весела — до іскристості. І всі три — однаково чарівні, аристократично привабливі. Пригляньтеся до їхніх манер.

Вони, звичайно, відображають і внутрішній світ та культуру, але одночасно це й

начає, що треба стримуватися від сміху. Перегляньте ваші різні фотографії — на якійсь із них обов'язково буде прийнятний вираз обличчя. Зафіксуйте його, псвправляйтесь дзеркалом і намагайтесь зберігати його постійно.

«Язик мій — ворог мій». Намагайтесь більше слухати, ніж говорити, не перебивайте співрозмовника. Одне з головних правил великих актрис, яке сформулював С. Моєм у романі «Театр»: «Не роби паузи без потреби. Але якщо уже зробила, то тягни її якомога довше».

Це не означає, що треба постійно обривати себе на півслові і занурюватися у гнітючу мовчанку. Щоб ви-

«Молодой коммунар» — орган Кировоградского областного комитета ЛКСМ Украины.
На українському мові.

НАША АДРЕСА:

316050, МПС,
м. Кіровоград,
вул. Луначарського, 36.

Телефони: редактора — 2-54-26; відповідального секретаря — 2-27-66; секторів: комуністичного, військово-патріотичного виховання — 4-66-79; культури, моралі та студентської молоді — 2-29-92; комсомольського життя та економії — 2-04-84, 4-64-21; спорту — 4-64-21; учнівської молоді — 2-59-82; соціальних проблем — 4-66-79; фотолабораторії — 4-94-94; оголошень — 4-28-96; коректорської — 3-61-83.

Редактор

В. ІВАЩУК